

Ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνα Risk Assessment

Έμφυλη Βία, Κοινωνικές Αντιλήψεις και Μηχανισμοί Πρόληψης και Ενδυνάμωσης: Μια Μελέτη Περίπτωσης στον Νομό Δράμας

Η έρευνα διεξήχθη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος
«ΔΥΝΑΤΗ ΦΩΝΗ»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	4
Εισαγωγή.....	5
1. Θεωρητικό και εννοιολογικό πλαίσιο.....	6
1.1 Έμφυλη βία.....	6
1.2 Μορφές έμφυλης βίας.....	6-7
1.3 Κοινωνική υποστήριξη και κοινωνικά δίκτυα.....	7
1.4 Ενδυνάμωση (empowerment).....	8-9
2. Πλαίσιο υλοποίησης της έρευνας – Πρόγραμμα «ΔΥΝΑΤΗ ΦΩΝΗ».....	8
2.1 Περιγραφή προγράμματος και φορέας υλοποίησης	8-9
2.2 Στόχοι προγράμματος	9
2.3 Πλαίσιο έρευνας και σύνδεση με στόχους προγράμματος ..	9
2.4 Αναγκαιότητα έρευνας	10-11
3. Προσέγγιση θεμάτων έμφυλης βίας σε ενήλικες.....	11
3.1 Ασφαλής διεξαγωγή συνεντεύξεων.....	11
3.2 Τραυματο-ευαισθητοποιημένη προσέγγιση (trauma-informed approach).....	11-12
3.3 Δεοντολογία και προστασία των συμμετεχόντων.....	12

4. Ερευνητικός σχεδιασμός.....	13
4.1 Σκοπός της έρευνας.....	13
4.2 Στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα.....	13-14
4.3 Μεθοδολογία.....	15-16
4.4 Ερευνητικό εργαλείο.....	16
4.5 Περιοχές έρευνας - Δείγμα - Διαδικασία συλλογής δεδομένων.....	16
4.6 Ανάλυση δεδομένων.....	17-40
7. Συμπεράσματα και προτάσεις.....	41 - 43
8. Βιβλιογραφία.....	44
9. Παράρτημα.....	45-46

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα διερεύνησε τις αντιλήψεις, τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τις στάσεις των ενηλίκων κατοίκων του Νομού Δράμας αναφορικά με την έμφυλη βία, την αναγνώριση των διαφορετικών μορφών της, τους παράγοντες που επηρεάζουν την αποκάλυψη και αναφορά περιστατικών, καθώς και τις ανάγκες ενημέρωσης, υποστήριξης και ενδυνάμωσης του τοπικού πληθυσμού. Στην έρευνα συμμετείχαν 150 ενήλικα άτομα, τα οποία κατοικούν στον Νομό Δράμας, με σημαντικό μέρος του δείγματος να έχει προσεγγιστεί στο πλαίσιο εργαστηρίων που υλοποιήθηκαν από την Ένωση Κυριών Δράμας – Σ.Α.Φ. σε ακριτικές περιοχές του Νομού.

Τα ευρήματα καταδεικνύουν ότι, παρά το γεγονός ότι σημαντικό μέρος των συμμετεχόντων αναγνωρίζει την έννοια της έμφυλης βίας, η κατανόησή της συχνά περιορίζεται στις εμφανείς μορφές σωματικής και λεκτικής κακοποίησης και συνδέεται έντονα με περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας που προβάλλονται από τα μέσα ενημέρωσης. Λιγότερο αναγνωρίσιμες εμφανίζονται μορφές όπως η οικονομική, η διαδικτυακή, η κοινωνική και η συμβολική βία.

Ιδιαίτερα σημαντικό εύρημα αποτελεί το γεγονός ότι σχεδόν τέσσερις στους δέκα συμμετέχοντες δήλωσαν προσωπική εμπειρία έμφυλης βίας, ενώ σχεδόν ένας στους δύο γνωρίζει άτομο από το άμεσο κοινωνικό του περιβάλλον που έχει υποστεί αντίστοιχη μορφή βίας. Η βία εμφανίζεται κυρίως στο πλαίσιο στενών προσωπικών και οικογενειακών σχέσεων, ενώ καταγράφονται και περιστατικά σε άλλους κοινωνικούς χώρους, όπως η εργασία.

Παράλληλα, η συντριπτική πλειονότητα των συμμετεχόντων θεωρεί ότι τα θύματα δυσκολεύονται να μιλήσουν, με κυριότερους ανασταλτικούς παράγοντες τον φόβο, τη ντροπή, τον κοινωνικό στιγματισμό, την ψυχολογική πίεση και τις σχέσεις οικονομικής ή συναισθηματικής εξάρτησης. Η Αστυνομία και οι αρμόδιες αρχές αποτελούν τον σημαντικότερο θεσμικό μηχανισμό στον οποίο θα απευθύνονταν οι συμμετέχοντες σε περίπτωση περιστατικού βίας.

Ιδιαίτερα έντονη είναι η ανάγκη για πρόληψη, ενημέρωση και εκπαίδευση. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων επιθυμεί περισσότερη ενημέρωση για την έμφυλη βία, με σαφή προτίμηση σε σεμινάρια και εκπαιδευτικά ή βιωματικά εργαστήρια. Η εκπαίδευση από μικρή ηλικία, η αλλαγή κοινωνικών στερεοτύπων, η ενίσχυση των δομών υποστήριξης και η προστασία των θυμάτων αναδεικνύονται ως βασικές προτεραιότητες. Συνολικά, τα ευρήματα αναδεικνύουν την ανάγκη για συστηματικές και πολυεπίπεδες παρεμβάσεις πρόληψης και ευαισθητοποίησης, οι οποίες θα ενισχύουν τη γνώση, την κοινωνική ενεργοποίηση, την πρόσβαση στην υποστήριξη και την ενδυνάμωση των πολιτών.

Εισαγωγή

Η έμφυλη βία αποτελεί ένα σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο, το οποίο συνδέεται με τις έμφυλες ανισότητες, τα κοινωνικά στερεότυπα, τις σχέσεις εξουσίας και τις διαφορετικές μορφές εξάρτησης που αναπτύσσονται στο οικογενειακό, συντροφικό, κοινωνικό και επαγγελματικό περιβάλλον. Παρά τη μεγαλύτερη δημόσια αναγνώριση του ζητήματος τα τελευταία χρόνια, σημαντικό μέρος των περιστατικών εξακολουθεί να παραμένει αόρατο ή να μην καταγγέλλεται, ενώ η βία συχνά γίνεται αντιληπτή αποκλειστικά μέσα από τις πλέον εμφανείς μορφές της.

Η διερεύνηση των κοινωνικών αντιλήψεων γύρω από την έμφυλη βία είναι επομένως ιδιαίτερα σημαντική, καθώς ο τρόπος με τον οποίο ένα άτομο αντιλαμβάνεται, αναγνωρίζει και ερμηνεύει τη βία επηρεάζει τόσο την ικανότητά του να αναγνωρίζει ένα περιστατικό όσο και την προθυμία του να αναζητήσει ή να προσφέρει βοήθεια. Παράλληλα, η γνώση των διαθέσιμων μηχανισμών προστασίας και υποστήριξης, η ύπαρξη κοινωνικών δικτύων και η αίσθηση προσωπικής ασφάλειας μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη δυνατότητα αντιμετώπισης καταστάσεων κινδύνου.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα έρευνα επικεντρώθηκε στον ενήλικο πληθυσμό του Νομού Δράμας, με ιδιαίτερη έμφαση και στις ακριτικές περιοχές του Νομού, όπου υλοποιήθηκαν εργαστήρια στο πλαίσιο των δράσεων του προγράμματος «ΔΥΝΑΤΗ ΦΩΝΗ». Στόχος ήταν να αποτυπωθούν οι γνώσεις και οι αντιλήψεις των συμμετεχόντων/-ουσών σχετικά με την έμφυλη βία, η αναγνώριση των διαφορετικών μορφών της, οι προσωπικές ή έμμεσες εμπειρίες, οι αντιλήψεις σχετικά με την αποκάλυψη και την καταγγελία περιστατικών, καθώς και οι ανάγκες των πολιτών σε επίπεδο ενημέρωσης, εκπαίδευσης και υποστήριξης.

Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε επίσης στη διερεύνηση παραμέτρων που συνδέονται με την αίσθηση ελέγχου και ασφάλειας, τα διαθέσιμα κοινωνικά και συναισθηματικά δίκτυα υποστήριξης, την οικονομική και κοινωνική αυτονομία και την αντίληψη των συμμετεχόντων για τις αλλαγές που απαιτούνται σε κοινωνικό επίπεδο.

Η έρευνα επιδιώκει, επομένως, όχι μόνο να καταγράψει τη γνώση και τις αντιλήψεις γύρω από την έμφυλη βία, αλλά και να αναδείξει τα κοινωνικά εμπόδια που εξακολουθούν να δυσχεραίνουν την αποκάλυψη και την αντιμετώπισή της. Παράλληλα, μέσα από τις προτάσεις και τις ανάγκες που διατύπωσαν οι ίδιοι οι συμμετέχοντες, επιχειρείται να αναδειχθούν κατευθύνσεις για μελλοντικές δράσεις πρόληψης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και ενδυνάμωσης.

1. Θεωρητικό και εννοιολογικό πλαίσιο

1.1 Έμφυλη βία

Σύμφωνα με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), έμφυλη ορίζεται ως βία που ασκείται σε ένα άτομο λόγω του φύλου του, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας ή της έκφρασης φύλου, ή η βία που πλήττει δυσανάλογα τα άτομα ενός συγκεκριμένου φύλου. Μπορεί να αφορά άτομα κάθε φύλου, ωστόσο οι γυναίκες και τα κορίτσια την υφίστανται σε μεγαλύτερο βαθμό. Ο όρος «φύλο» αφορά στους ρόλους, τις συμπεριφορές και τα χαρακτηριστικά που μια κοινωνία αποδίδει σε ένα άτομα βάσει του βιολογικού του φύλου. Έτσι, η έμφυλη διάσταση της βίας αφορά τόσο την πράξη όσο και το κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αυτή εκδηλώνεται.¹

Παράλληλα, το ΕΚΚΕ διακρίνει την ενδοοικογενειακή βία ως σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βία που συμβαίνει στο πλαίσιο της οικογένειας ή της οικιακής μονάδας, ακόμη και όταν το άτομο που την ασκεί δεν κατοικεί ή δεν κατοικούσε μαζί με το άτομο που τη βιώνει.¹

Η Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Ισότητα των Φύλων 2024–2029 αντιμετωπίζει τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών ως παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία επηρεάζει την ευημερία και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή. Τονίζει επίσης ότι οι διακρίσεις που συνδέονται με το φύλο μπορούν να συνυπάρχουν με άλλες μορφές διάκρισης και να δημιουργούν πρόσθετα εμπόδια στην πρόσβαση στην προστασία, την υποστήριξη και τη δικαιοσύνη². Η διαθεματική αυτή οπτική βοηθά να εξετάζεται η εμπειρία της βίας σε σχέση με τις διαφορετικές συνθήκες ζωής των ατόμων.

1.2 Μορφές έμφυλης βίας

Η έμφυλη βία περιλαμβάνει συμπεριφορές που μπορεί να εμφανίζονται μεμονωμένα ή να συνυπάρχουν. Μέσω της παρούσας έρευνας όπως και βάσει των πηγών έχουν εντοπιστεί οι παρακάτω μορφές βίας.

- Η **ψυχολογική βία** αφορά συμπεριφορές καταναγκασμού ή απειλών που βλάπτουν σοβαρά την ψυχολογική ακεραιότητα του ατόμου. Μπορεί να περιλαμβάνει συναισθηματική κακοποίηση και ελεγκτική συμπεριφορά. Ως παραδείγματα αποδίδονται οι βρισιές, η υποτίμηση ή η αποκοπή από το κοντινό κοινωνικό περιβάλλον ενός ατόμου.¹
- Η **σωματική βία** συνδέεται με πράξεις άμεσης σωματικής βλάβης του θύματος.
- Η **λεκτική βία** αφορά κάθε φράση ή έκφραση η οποία έχει ως στόχο την ψυχολογική καταπόνηση ενός ατόμου, την χειραγώγηση και την απομόνωση του. Περιλαμβάνει φωνές, εξυβρίσεις, απειλές και τρομοκρατία του θύματος.
- Η **σεξουαλική βία** περιλαμβάνει μη συναινετικές σεξουαλικές πράξεις, μεταξύ των οποίων και ο βιασμός. Η **σεξουαλική παρενόχληση** στην εργασία μπορεί να πάρει λεκτική, μη λεκτική ή σωματική μορφή και προσβάλλει την αξιοπρέπεια του ατόμου, μεταξύ άλλων δημιουργώντας ένα εκφοβιστικό ή ταπεινωτικό περιβάλλον.

¹ Παπαδόπουλος κ.ά., 2023, σ. 28, 64

² Συμβούλιο της Ευρώπης, 2024, σ. 28–29

- Η **επαναλαμβανόμενη απειλητική παρακολούθηση ή παρενόχληση** χαρακτηρίζεται από συμπεριφορές που προκαλούν φόβο για την ασφάλεια του ατόμου. Παράλληλα, η βία μπορεί να έχει και **ψηφιακή διάσταση**. Η Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης αναφέρει, ενδεικτικά, τη διαδικτυακή σεξουαλική παρενόχληση, την παρακολούθηση μέσω ψηφιακών μέσων, τις απειλές και τη μη συναινετική κοινοποίηση εικόνων.³ Επισημαίνει ότι οι διαδικτυακές αυτές πράξεις συνδέονται συχνά με τη βία που εκδηλώνεται εκτός διαδικτύου.⁴
- Η **οικονομική βία** αποτελεί την στέρηση οικονομικών πόρων, επαγγελματικών ευκαιριών, αγαθών και υπηρεσιών, με σκοπό να καταστεί το θύμα εξαρτημένο από το θύτη. Παραδείγματα μπορεί να περιλαμβάνουν η απαγόρευση ή παρεμπόδιση του δικαιώματος στην εργασία, τον έλεγχο των περιουσιακών στοιχείων και του εισοδήματος αλλά και απόσπαση μισθού του θύματος.

1.3 Κοινωνική υποστήριξη και κοινωνικά δίκτυα

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, ως κοινωνικά δίκτυα νοούνται οι σχέσεις με πρόσωπα του οικογενειακού, φιλικού και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος, ενώ η κοινωνική υποστήριξη αφορά τη βοήθεια που μπορεί να αναζητηθεί τόσο από αυτά τα πρόσωπα όσο και από οργανωμένες υπηρεσίες.

Η διάκριση ανάμεσα στις προσωπικές σχέσεις και στις υπηρεσίες είναι χρήσιμη για τη μελέτη της έμφυλης βίας. Η έρευνα του ΕΚΚΕ εξετάζει χωριστά την ενημέρωση μελών της οικογένειας ή της τοπικής κοινότητας, την αναζήτηση βοήθειας από φορείς και την καταγγελία στις αρμόδιες αρχές. Αναδεικνύει επίσης την ανάγκη ενημέρωσης για τις διαθέσιμες υποδομές υποστήριξης, όπως τα συμβουλευτικά κέντρα και η Γραμμή SOS 15900.³

Η ύπαρξη σχέσεων με άλλα πρόσωπα δεν συνεπάγεται πάντοτε και διαθέσιμη υποστήριξη. Η ψυχολογική βία μπορεί, για παράδειγμα, να περιλαμβάνει την παρεμπόδιση της επαφής με φίλους και συγγενείς.³

Παράλληλα, η της GREVIO του 2023 περιγράφει εμπόδια που μπορεί να συναντούν οι γυναίκες όταν ζητούν βοήθεια, όπως η δυσπιστία, η ενοχοποίηση και η έλλειψη συντονισμού μεταξύ υπηρεσιών. Υπογραμμίζει την ανάγκη συνεργασίας ανάμεσα σε κοινωνικές υπηρεσίες, δομές υγείας, αστυνομία, δικαστικές αρχές και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Επομένως, για την κατανόηση της κοινωνικής υποστήριξης έχει σημασία να εξετάζεται όχι μόνο αν υπάρχουν πρόσωπα ή υπηρεσίες στα οποία μπορεί κανείς να απευθυνθεί, αλλά και αν η βοήθεια είναι προσβάσιμη, ασφαλής και ανταποκρίνεται στις ανάγκες του. Η Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης συνδέει ρητά την αντιμετώπιση της βίας με τη δυνατότητα πρόσβασης των επιζωσών στην προστασία, στις υπηρεσίες υποστήριξης και στη δικαιοσύνη.⁴

³ Παπαδόπουλος κ.ά., 2023, σ. 28, 64

⁴ Συμβούλιο της Ευρώπης, 2024, σ. 30–31

1.4 Ενδυνάμωση (empowerment)

Η ενδυνάμωση μπορεί να κατανοηθεί ως η ενίσχυση των πραγματικών δυνατοτήτων ενός ατόμου να ασκεί τα δικαιώματά του, να έχει πρόσβαση σε πόρους και υπηρεσίες και να λαμβάνει αποφάσεις για τη ζωή του με ασφάλεια.

Η Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης συνδέει την ενδυνάμωση των γυναικών με την οικονομική ανεξαρτησία, την ισότιμη πρόσβαση στην εργασία και τη συμμετοχή στη δημόσια, κοινωνική και οικονομική ζωή. Επισημαίνει ότι τα κοινωνικά στερεότυπα και τα δομικά εμπόδια περιορίζουν αυτές τις δυνατότητες και ότι απαιτούνται μέτρα για την άρση τους. Στο πεδίο της έμφυλης βίας, η πρόσβαση σε προστασία και εξειδικευμένη υποστήριξη αποτελεί μέρος των συνθηκών που μπορούν να επιτρέψουν σε ένα άτομο να απομακρυνθεί από τη βία και να αποφασίσει για τα επόμενα βήματά του.

Η έκθεση της GREVIO, 2023 δίνει έμφαση σε μια προσέγγιση που θέτει στο επίκεντρο το άτομο που έχει βιώσει βία: την ασφάλεια, την αξιοπρέπεια, την αυτονομία και τις ανάγκες του. Στο ίδιο πνεύμα, το ΕΚΚΕ σημειώνει ότι ο όρος «επιζήσασα» χρησιμοποιείται συχνά στην ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη επειδή υποδηλώνει ανθεκτικότητα. Η ενδυνάμωση, συνεπώς, προϋποθέτει και συνθήκες μέσα στις οποίες το άτομο μπορεί να ενημερωθεί, να υποστηριχθεί και να ασκήσει την αυτονομία του.⁵

2. Πλαίσιο υλοποίησης της έρευνας – Πρόγραμμα «ΔΥΝΑΤΗ ΦΩΝΗ»

2.1 Φορέας υλοποίησης

Η Ένωση Κυριών Δράμας-Σ.Α.Φ. το 2026 συμπληρώνει 122 χρόνια συνεχούς λειτουργίας, ενώ τον Οκτώβριο του 2021 απέσπασε το βραβείο Αικατερίνης Π. Οικονόμου από την Ακαδημία Αθηνών. Το 1995 αγοράστηκε και αναπαλαιώθηκε το Σπίτι Ανοικτής Φιλοξενίας για κακοποιημένες γυναίκες και παιδιά, το πρώτο στην Ελλάδα με ιδιωτική πρωτοβουλία, το οποίο το 2025 εξελίχθηκε σε Κέντρο Ενημέρωσης και Πρόληψης του γενικού πληθυσμού για την έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία. Δραστηριοποιείται στους τομείς: Πρόληψη και αντιμετώπιση της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας & Προστασία Ανθρώπινων Δικαιωμάτων («ΩΡΑ ΝΑ ΜΙΑΗΣΕΙΣ II», «ΔΥΝΑΤΗ ΦΩΝΗ» «ΕοWRA», «ΩΡΑ ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ», «PSCGBV»), Εκπαίδευσης (“Mobile School Travels”, Υποτροφίες & Εύρεση δωρεάν κατοικίας φοιτητών), Δράσεις ευαισθητοποίησης για παιδιά Πρωτοβάθμιας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης («Πες το περαιτέρω», «Τα μυστικά που δεν πρέπει να κρατάς», «Τα Παιδιά Προσφέρουν Αγάπη», «Τα Παιδιά Γνωρίζουν την ΤΤ Δράμας», «Τα Παιδιά Πρέσβεις της ΤΤ Δράμας»), Επαγγελματική ένταξη και οικονομική ενδυνάμωση (Γυναίκες Απασχόληση, Υλοποίηση σεμιναρίων, εύρεση εργασίας) Νομική, Ψυχολογική και Οικονομική Υποστήριξη Υγείας (Ιατροφαρμακευτική Μέριμνα, Δωρεάν εξετάσεις σε ωφελούμενους του φορέα, Ενημερωτικές ομιλίες), Επισιτιστικός (Τράπεζα Τροφίμων Δράμας (ΤΤ), «Μέριμνα για την Τρίτη Ηλικία», «Κοντά στο Παιδί», ΣΥΝ-ΕΝΩΣΙΣ, Ίδια μέσα), Ψυχοκοινωνική Ενδυνάμωση και Δημιουργική Απασχόληση (ΑΝΘΙΖΟΥΜΕ - Εργαστήρι τρίτης ηλικίας) Πολιτισμού

⁵ Παπαδόπουλος κ.ά., 2023, σ. 32 «ΕΚΘΕΣΗ GREVIO 2023»

(Χορωδία, Αποτυπώνοντας την Πραγματικότητα) Υλική υποστήριξη Στέγη Προσφοράς και Αγάπης-Αποθήκη Ογκωδών Αντικειμένων, Κλινοσκεπάσματα, Σχολικά, Παιχνίδια)⁶.

Το έργο του φορέα είναι πολύχρονο και πολύπλευρο. Μέσω της δράσης και έρευνα του φορέα έχουν προσεγγισθεί και υποστηριχθεί πληθώρα ατόμων και οικογενειών ενώ παράλληλα έχουν αναδειχθεί ιδιαίτερες ανάγκες σε διάφορες πτυχές της ζωής τους.

Μια από αυτές τις ανάγκες αποτελεί η ενημέρωση για την προστασία και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως και την έμφυλη βία.

Στο Νομό Δράμας δεν υπάρχουν φορείς οι οποίοι ενημερώνουν τον πληθυσμό των ακριτικών περιοχών για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αξιών, καθώς και για θέματα έμφυλης βίας και ισότητας των φύλων, ενώ δεν εφαρμόζονται αντίστοιχα προγράμματα με βάση την οπτική του φύλου.

2.2 Περιγραφή προγράμματος

Το πρόγραμμα “ΔΥΝΑΤΗ ΦΩΝΗ” με 14μηνη διάρκεια και φορέα υλοποίησης την Ένωση Κυριών Δράμας-Σ.Α.Φ. χρηματοδοτείται από την ActionAid και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχει ως στόχο την ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση ανδρών και γυναικών (13 - 60 ετών), που διαβιούν σε ακριτικές περιοχές των Δήμων του Νομού Δράμας (Προσοτσάνη, Παρανέστι, Δοξάτο, Νευροκόπι), σε θέματα που αφορούν τις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ισότητας των φύλων και την αναγνώριση των μορφών της έμφυλης βίας. Το έργο υλοποιείται μέσω εκπαιδευτικών εργαστηρίων τα οποία πραγματοποιεί η επιστημονική ομάδα του έργου στον κάθε Δήμο.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του προγράμματος, για πρώτη φορά, η Ένωση κυριών Δράμας - ΣΑΦ υλοποιεί ποιοτική έρευνα Risk Assessment με σκοπό την εκτίμηση, εντοπισμό της έμφυλης βίας, για την αναγνώριση πιθανών απειλών και πρόληψη τέτοιων περιστατικών στο Νομό της Δράμας.

2.3 Στόχοι προγράμματος

Το έργο «ΔΥΝΑΤΗ ΦΩΝΗ» στοχεύει να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και να κινητοποιήσει μέσω εκπαιδευτικών εργαστηρίων και δράσεων διάχυσης 700 άτομα 13-60 ετών αναφορικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, αξίες Ευρωπαϊκής Ένωσης, ισότητας των φύλων και αναγνώριση των μορφών της έμφυλης βίας σε τέσσερις ακριτικούς Δήμους του Νομού Δράμας (Νευροκόπι, Παρανέστι, Προσοτσάνη, Δοξάτο). Ο αντίκτυπος που επιδιώκουμε να επιτύχουμε είναι διττός, αφενός οι ομάδες στόχου να γίνουν πολλαπλασιαστές της γνώσης και ενημέρωσης στο οικείο, φιλικό, επαγγελματικό, σχολικό και ευρύτερο περιβάλλον και αφετέρου να καταγγείλουν περιστατικά βίας είτε ως θύματα είτε ως μάρτυρες.

⁶ <https://dlu.gr/>

2.4 Πλαίσιο έρευνας και σύνδεση με στόχους προγράμματος

Το πρόγραμμα «ΔΥΝΑΤΗ ΦΩΝΗ», ένα πρόγραμμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα συνδέεται άμεσα με τη διερεύνηση της έμφυλης βίας, καθώς η προστασία από την κακοποίηση αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατοχυρώνει, μεταξύ άλλων, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου και την ισότητα των φύλων. Η έμφυλη βία θίγει αυτές τις αρχές και περιορίζει τη δυνατότητα των ατόμων που τη βιώνουν να συμμετέχουν με ασφάλεια και ισότητα στην κοινωνική ζωή.

Η συγκεκριμένη έρευνα συμπληρώνει το έργο της Ένωσης Κυριών Δράμας – Σ.Α.Φ. στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για την έμφυλη βία και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μέσα από τα προγράμματά της στη διάρκεια των χρόνων, η Ένωση έχει έρθει σε επαφή με γυναίκες, μαθητές και μαθήτριες του Νομού και έχει καταγράψει, μέσω εσωτερικών αξιολογήσεων, την ανάγκη για περαιτέρω ενημέρωση. Η έρευνα αποτελεί το επόμενο βήμα: επιδιώκει να αποτυπώσει με συστηματικό τρόπο τις γνώσεις, τις αντιλήψεις και τις εμπειρίες των κατοίκων, ώστε οι μελλοντικές δράσεις πρόληψης και υποστήριξης να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της περιοχής.

Η διεξαγωγή της στον Νομό Δράμας αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της Ένωσης, δεν έχει προηγηθεί αντίστοιχη τοπική έρευνα. Η έλλειψη αυτή καθιστά αναγκαία τη συγκέντρωση στοιχείων που θα ενισχύσουν την κατανόηση του φαινομένου και θα συμβάλουν στον σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων για την προστασία των δικαιωμάτων και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

2.5 Αναγκαιότητα έρευνας

Στον Νομό Δράμας δεν έχει εντοπιστεί έως σήμερα αντίστοιχη έρευνα που να αποτυπώνει την έκταση της έμφυλης βίας σε τοπικό επίπεδο. Η εμπειρία της Ένωσης Κυριών Δράμας – Σ.Α.Φ. από την υλοποίηση προγραμμάτων και τις εσωτερικές αξιολογήσεις τους έχει αναδείξει την ανάγκη ενημέρωσης του πληθυσμού, καθώς και το ενδιαφέρον για την πραγματοποίηση σχετικών δράσεων.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕοWRA – Ενδυναμώνοντας Γυναίκες Ακριτικών Περιοχών», η Ένωση ενημέρωσε 149 γυναίκες σε τέσσερις ακριτικούς δήμους του Νομού Δράμας κατά το διάστημα Μαρτίου–Οκτωβρίου 2024. Το πρόγραμμα παρείχε στις συμμετέχουσες χώρο να εκφράσουν τις εμπειρίες και τις ανάγκες τους, ενώ τις ενημέρωσε σχετικά με την αναγνώριση και την αναφορά περιστατικών κακοποιητικής συμπεριφοράς.

Σύμφωνα με την εσωτερική αξιολόγηση του προγράμματος, στην οποία συμμετείχαν οι 149 γυναίκες, μόλις το 16,7% θεωρούσε ότι οι γυναίκες στην περιοχή αντιμετωπίζονται ισότιμα με τους άνδρες. Παράλληλα, το σύνολο των συμμετεχουσών εξέφρασε την ανάγκη ανάληψης περισσότερων πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων και ανισοτήτων. Από τις απαντήσεις

προέκυψε, επίσης, η ανάγκη επέκτασης ανάλογων ενημερωτικών δράσεων και στον ανδρικό πληθυσμό των ακριτικών περιοχών.⁷

Επιπλέον, από το 2022 έως τον Φεβρουάριο του 2025, η Ένωση ενημέρωσε και ευαισθητοποίησε 1.602 μαθητές και μαθήτριες Γυμνασίων και Λυκείων σε ζητήματα έμφυλης βίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στο πλαίσιο του προγράμματος «ΩΡΑ ΝΑ ΜΙΑΨΕΙΣ». Κατά την εσωτερική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών εργαστηρίων, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο – Δεκέμβριο 2024 και τον Φεβρουάριο 2025, συμπληρώθηκαν ερωτηματολόγια από 235 μαθητές και μαθήτριες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Δράμας. Το 51,1% των συμμετεχόντων ήταν κορίτσια και το 48,9% αγόρια. Πριν από τη συμμετοχή τους στο εργαστήριο, το 60% δήλωσε ότι διέθετε περιορισμένες γνώσεις σχετικά με τις μορφές βίας και τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ μετά την ολοκλήρωσή του το 94,1% δήλωσε ότι οι γνώσεις του βελτιώθηκαν σε σημαντικό βαθμό.⁷

Τα ευρήματα των εσωτερικών αξιολογήσεων αναδεικνύουν τις αντιλήψεις και τις ανάγκες των συμμετεχόντων στις συγκεκριμένες δράσεις. Παράλληλα, ενισχύουν τη σημασία της συστηματικής διερεύνησης της έμφυλης βίας στον Νομό Δράμας.

3. Προσέγγιση θεμάτων έμφυλης βίας σε ενήλικες

3.1 Ασφαλής διεξαγωγή συνεντεύξεων

Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν σε συνθήκες που διασφάλιζαν την ιδιωτικότητα, την ασφάλεια και την αξιοπρέπεια των συμμετεχόντων. Κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της διαδικασίας λήφθηκε υπόψη η πιθανότητα πως οι συμμετέχοντες θα αναφερθούν, κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, σε προσωπικές ή ευαίσθητες εμπειρίες που σχετίζονται με την έμφυλη βία.

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ενημερώθηκαν για τον σκοπό και τη διαδικασία της έρευνας, καθώς και για το δικαίωμά τους να μην απαντήσουν σε οποιαδήποτε ερώτηση ή να διακόψουν τη συνέντευξη σε οποιοδήποτε στάδιο. Η διαδικασία πραγματοποιήθηκε χωρίς άσκηση πίεσης για την αποκάλυψη προσωπικών εμπειριών και με σεβασμό στα όρια και στον προσωπικό ρυθμό κάθε συμμετέχοντα.

3.2 Τραυματο-ευαισθητοποιημένη προσέγγιση (trauma-informed approach)

Η διεξαγωγή των συνεντεύξεων βασίστηκε στις αρχές της τραυματο-ευαισθητοποιημένης προσέγγισης, αναγνωρίζοντας ότι η συζήτηση θεμάτων που σχετίζονται με την έμφυλη βία μπορεί να ενεργοποιήσει προσωπικές, ευαίσθητες ή τραυματικές εμπειρίες, ακόμη και όταν αυτές δεν είναι γνωστές εκ των προτέρων στην ερευνητική ομάδα.

Ως εκ τούτου, δόθηκε έμφαση στη δημιουργία ενός ασφαλούς και υποστηρικτικού περιβάλλοντος, στην αποφυγή πρακτικών που θα μπορούσαν να προκαλέσουν

⁷ <https://dlu.gr/>

επανατραυματισμό και στον σεβασμό της αυτονομίας και των ορίων των συμμετεχόντων. Οι ερωτήσεις διατυπώθηκαν με τρόπο μη κατευθυντικό και ευαίσθητο, ενώ δεν ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να προβούν σε λεπτομερείς περιγραφές πιθανών τραυματικών εμπειριών.

3.3 Δεοντολογία και προστασία των συμμετεχόντων

Καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας τηρήθηκαν οι αρχές της ερευνητικής δεοντολογίας, με ιδιαίτερη έμφαση στον σεβασμό της αυτονομίας, της ιδιωτικότητας, της αξιοπρέπειας και της εμπιστευτικότητας των συμμετεχόντων. Η συμμετοχή στην έρευνα ήταν εθελοντική και βασίστηκε στην προηγούμενη ενημέρωση και συναίνεση των συμμετεχόντων.

Ιδιαίτερη μέριμνα δόθηκε στην προστασία των προσωπικών και ευαίσθητων πληροφοριών που ενδέχεται να προέκυψαν κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων. Η διαχείριση και παρουσίαση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τρόπο που αποσκοπεί στην προστασία της ανωνυμίας και στην αποφυγή ταυτοποίησης των συμμετεχόντων. Παράλληλα, διασφαλίστηκε η δυνατότητα των συμμετεχόντων να παραλείψουν οποιαδήποτε ερώτηση ή να αποχωρήσουν από τη διαδικασία χωρίς να απαιτείται αιτιολόγηση.

4. Ερευνητικός σχεδιασμός

4.1 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση, κατανόηση και συστηματική αποτύπωση του φαινομένου της έμφυλης βίας στον Νομό Δράμας, μέσα από τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων που προέκυψαν από έρευνα πεδίου. Η έρευνα αποσκοπεί στην ανάδειξη των χαρακτηριστικών, των διαστάσεων και των ιδιαίτερων εκφάνσεων του φαινομένου σε τοπικό επίπεδο, καθώς και στην καταγραφή των αναγκών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα άτομα που υφίστανται έμφυλη βία και οι φορείς που δραστηριοποιούνται για την πρόληψη και αντιμετώπισή της.

4.2 Στόχοι και Ερευνητικά ερωτήματα

4.2.1. Διερεύνηση του βαθμού εξοικείωσης των συμμετεχόντων/-ουσών με την έννοια και τις μορφές της έμφυλης βίας.

Ερευνητικά ερωτήματα:

- Σε ποιο βαθμό οι συμμετέχοντες/-ουσες κατανοούν την έννοια της έμφυλης βίας;
- Ποιες μορφές έμφυλης βίας αναγνωρίζουν και μπορούν να περιγράψουν;

4.2.2. Διερεύνηση προσωπικής ή έμμεσης έκθεσης των συμμετεχόντων/-ουσών σε περιστατικά έμφυλης βίας.

Ερευνητικά ερωτήματα:

- Έχουν βιώσει οι ίδιοι/-ες περιστατικό έμφυλης βίας και, εάν ναι, ποιας μορφής;
- Έχουν έρθει σε επαφή με περιστατικό έμφυλης βίας, μέσω του κοινωνικού τους περιβάλλοντος;

4.2.3. Διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οι συμμετέχοντες/-ουσες αντιμετωπίζουν ή θα αντιμετώπιζαν ένα περιστατικό έμφυλης βίας.

Ερευνητικά ερωτήματα:

- Πώς αντιμετώπισαν το περιστατικό; / Πώς θα το αντιμετώπιζαν;

- Πώς αισθάνθηκαν όταν το βίωσαν;/ Πώς θεωρούν ότι θα ένιωθαν αν το βίωσαν;
- Πώς αντέδρασαν πρακτικά στο περιστατικό; / Πώς θεωρούν ότι θα αντιδρούσαν;

4.2.4. Διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οι συμμετέχοντες/-ουσες ανταποκρίνονται ή θα ανταποκρίνονταν, ως μάρτυρες, σε περίπτωση που άτομο του κοινωνικού τους περιβάλλοντος βιώνει/ βιώνε περιστατικό έμφυλης βίας.

Ερευνητικά ερωτήματα:

- Πώς αντέδρασαν ή θα αντιδρούσαν όταν πληροφορήθηκαν ή πληροφορούνταν για ένα τέτοιο περιστατικό;
- Πώς αισθάνθηκαν ή θα αισθάνονταν απέναντι σε ένα περιστατικό έμφυλης βίας στο κοινωνικό τους περιβάλλον;

4.2.5. Διερεύνηση ύπαρξης και λειτουργίας των κοινωνικών δικτύων συναισθηματικής, πρακτικής και οικονομικής υποστήριξης σε περίπτωση εκδήλωσης έμφυλης βίας.

Ερευνητικά ερωτήματα:

- Ποια πρόσωπα αποτελούν το βασικό δίκτυο υποστήριξης των συμμετεχόντων/-ουσών;
- Σε ποιον/ποια ή σε ποιον φορέα θα απευθύνονταν σε περίπτωση δύσκολης ή επικίνδυνης κατάστασης;

4.2.6. Διερεύνηση αίσθησης ελέγχου, ασφάλειας και προσωπικής ενδυνάμωσης των συμμετεχόντων/-ουσών.

Ερευνητικά ερωτήματα:

- Πώς αντιλαμβάνονται την ικανότητά τους να προστατεύσουν τον εαυτό τους και να διαχειριστούν καταστάσεις κινδύνου;
- Ποιοι παράγοντες ενισχύουν ή περιορίζουν την αίσθηση ασφάλειας, αυτονομίας και ενδυνάμωσης;
- Τι θεωρούν ότι θα τους βοηθούσε να αισθάνονται μεγαλύτερη ασφάλεια και δύναμη;

4.2.7. Διερεύνηση του αντιλαμβανόμενου κινδύνου, των αντιλήψεων για τη διαχείριση της έμφυλης βίας στην τοπική κοινωνία και των αναγκών ενημέρωσης και πρόληψης.

Ερευνητικά ερωτήματα:

- Σε ποιο βαθμό οι συμμετέχοντες/-ουσες αναφέρουν άγχος, θλίψη ή φόβο για την προσωπική τους ασφάλεια;
- Θεωρούν ότι η έμφυλη βία δημοσιοποιείται ή αποσιωπάται στην τοπική κοινωνία και ποιες αλλαγές θεωρούν αναγκαίες;
- Ποιες ανάγκες ενημέρωσης, εκπαίδευσης και πρόληψης αναγνωρίζουν;

4.3 Μεθοδολογία

Η Ένωση Κυριών Δράμας -ΣΑΦ, για την εκπόνηση της έρευνας συνέλεξε και ανέλυσε ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα. Η μεθοδολογία περιλαμβάνει τρία βασικά στάδια:

- (α) υλοποίηση εργαστηρίων και συλλογή δείγματος,
- (β) συνεντεύξεις συμμετεχόντων/-ουσών και
- (γ) ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων

(α) Υλοποίηση εργαστηρίων και συλλογή δείγματος : Στο πλαίσιο του προγράμματος, η ομάδα έργου πραγματοποίησε εκπαιδευτικά εργαστήρια σε Ακριτικούς Δήμους της Δράμας σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (μαθητές και καθηγητές), γονείς, δημότες, εργαζόμενοι Δήμων και πολιτικά πρόσωπα, μέλη συλλόγων, σωματείων και συνεταιρισμών. Στο πλαίσιο αυτών των εργαστηρίων οι συμμετέχοντες και συμμετέχουσες δήλωσαν εθελοντικά τη συμμετοχή τους με την συμπλήρωση ενός πεδίου στο παρουσιολόγιο του προγράμματος. Αν επιθυμούσαν να διατηρήσουν την ανωνυμία τους καταγράφονταν μόνο τα αρχικά του ονόματός τους και κανένα άλλο στοιχείο επικοινωνίας ή ταυτοποίησης.

Ονοματεπώνυμο και ηλικία	Τηλέφωνο ή email	Ιδιότητα	Συναινώ στην συμμετοχή μου σε ερωτηματολόγιο που αφορά την έμφυλη βία. (ΝΑΙ – ΟΧΙ) Θα επικοινωνήσουμε αναλόγως το κανάλι που θα μας διαθέσετε (email – τηλέφωνο)

Το δείγμα αποτελείται από άτομα 18 + με σκοπό την προστασία προσωπικών δεδομένων των ανήλικων παιδιών. Στη διάρκεια του προγράμματος το ερωτηματολόγιο διατέθηκε στο ευρύ κοινό (διατηρώντας τις αρχές δεοντολογίας) και συμπληρώθηκε από γενικό πληθυσμό με την συναίνεση τους για την εθελοντική συμμετοχή τους, γνωρίζοντας το πλαίσιο του προγράμματος και τη μορφή την οποία προτίμησαν οι ίδιοι (μέσω email, τηλεφωνικά ή δια ζώσης).

(β) Συνεντεύξεις συμμετεχόντων/-ουσών : Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε από την ομάδα έργου του προγράμματος «ΔΥΝΑΤΗ ΦΩΝΗ» με την επιστημονική επιμέλεια της κοσμήτορα του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Σεβαστή Χατζηφωτίου. Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν υβριδικά, είτε δια ζώσης, είτε τηλεφωνικά, είτε μέσω link για το ερωτηματολόγιο, σε διάρκεια 10 μηνών (Οκτώβριος 2025 – Ιούλιος 2026). Οι συνεντεύξεις πραγματοποιούνταν παράλληλα με τα εργαστήρια από όπου αντλούνταν το δείγμα.

(γ) Ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων: Σ' αυτό το στάδιο της έρευνας, πραγματοποιήθηκε ανάλυση όλων των δεδομένων που παρήχθησαν από την πρωτογενή έρευνα (συνεντεύξεις). Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε μέσω της πλατφόρμας Google Forms από την οποία συλλέχθηκαν και τα στατιστικά δεδομένα.

4.4 Ερευνητικό εργαλείο

Για τη διερεύνηση του φαινομένου της έμφυλης βίας στον Νομό Δράμας υιοθετήθηκε ποιοτική ερευνητική προσέγγιση, με στόχο την εις βάθος κατανόηση των αντιλήψεων, των εμπειριών και των απόψεων των συμμετεχόντων, καθώς και την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και διαστάσεων του φαινομένου σε τοπικό επίπεδο. Ως βασικό ερευνητικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε ημιδομημένος οδηγός συνέντευξης, ο οποίος περιλάμβανε θεματικές ενότητες και ερωτήσεις ανοικτού τύπου, επιτρέποντας παράλληλα την ελεύθερη ανάπτυξη των απαντήσεων και τη διερεύνηση ζητημάτων που αναδύονταν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων, οι οποίες υλοποιήθηκαν ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και την προτίμηση των συμμετεχόντων δια ζώσης, τηλεφωνικά ή μέσω ηλεκτρονικής επικοινωνίας (email). Η ευελιξία ως προς τον τρόπο διεξαγωγής των συνεντεύξεων επέτρεψε τη διευκόλυνση της συμμετοχής και την προσέγγιση διαφορετικών ομάδων και προσώπων, διατηρώντας παράλληλα τη βασική θεματική και μεθοδολογική συνέπεια της έρευνας.

4.5 Περιοχές έρευνας - Δείγμα - Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από ενήλικα άτομα (ηλικίας 18 ετών και άνω) που κατοικούν στον Νομό Δράμας. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων προσεγγίστηκε στο πλαίσιο των εργαστηρίων που υλοποίησε η Ένωση Κυριών Δράμας – Σ.Α.Φ. σε ακριτικές περιοχές του Νομού Δράμας και ειδικότερα στους Δήμους Προσοτσάνης, Δοξάτου, Παρανεστίου και Κάτω Νευροκοπίου.

Η συλλογή των δεδομένων συμπληρώθηκε μέσω προσωπικών επαφών, καθώς και μέσω διαδικτυακής διάχυσης του ερωτηματολογίου, παρέχοντας τη δυνατότητα συμμετοχής σε ενήλικους κατοίκους από το σύνολο του Νομού Δράμας.

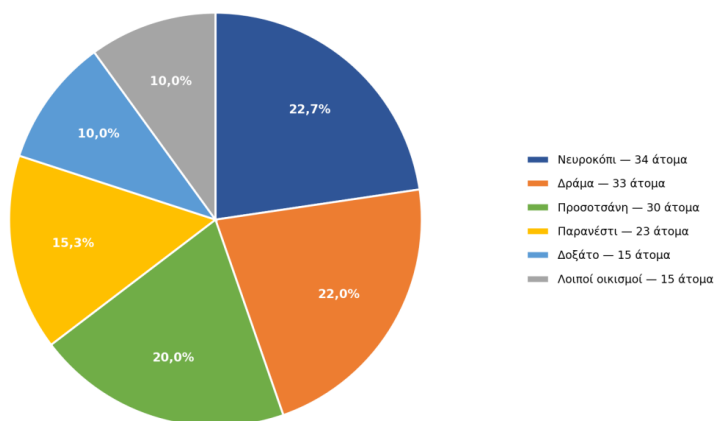
Ως εκ τούτου, η συγκρότηση του δείγματος βασίστηκε σε συνδυασμό άμεσης προσέγγισης των συμμετεχόντων στο πλαίσιο των δράσεων του έργου και ανοικτής διαδικτυακής διάθεσης του ερωτηματολογίου. Η συγκεκριμένη διαδικασία συνέβαλε στη συλλογή απαντήσεων από άτομα διαφορετικών περιοχών του Νομού, με ιδιαίτερη παρουσία κατοίκων των ακριτικών περιοχών στις οποίες υλοποιήθηκαν τα εργαστήρια. Το χρονικό πλαίσιο συλλογής δεδομένων είναι 10 μήνες.

4.6 Ανάλυση δεδομένων

Όπως προαναφέρθηκε, το δείγμα αποτελείται από ενήλικα άτομα (ηλικίας 18 ετών και άνω) που κατοικούν στον Νομό Δράμας. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων προσεγγίστηκε στο πλαίσιο των εργαστηρίων που υλοποίησε η Ένωση Κυριών Δράμας – Σ.Α.Φ. σε ακριτικές περιοχές του Νομού Δράμας και ειδικότερα στους Δήμους Προσοτσάνης, Δοξάτου, Παρανεστίου και Κάτω Νευροκοπίου.

Ερώτηση 1: Τόπος κατοικίας

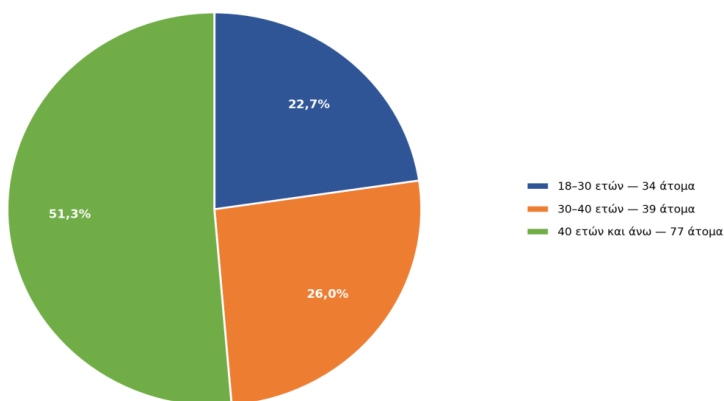

Ως προς την ηλικιακή κατανομή του δείγματος, η πλειονότητα των συμμετεχόντων (51,3%) ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 40 ετών και άνω. Αντίστοιχη τάση παρατηρήθηκε και ως προς την ηλικιακή σύνθεση των ατόμων που συμμετείχαν στα εργαστήρια του έργου, στα οποία καταγράφηκε εντονότερη παρουσία ατόμων μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων.

Η ηλικιακή αυτή κατανομή είναι σημαντικό να εξεταστεί σε συνάρτηση με τις συνθήκες υλοποίησης των δράσεων. Ειδικότερα, σημαντικό μέρος των εργαστηρίων πραγματοποιήθηκε κατά τις πρωινές ώρες. Σύμφωνα με την εμπειρική παρατήρηση της ομάδας έργου, το συγκεκριμένο ωράριο ενδέχεται να περιόρισε τη δυνατότητα συμμετοχής ατόμων που εργάζονταν κατά τις ώρες διεξαγωγής των δράσεων και, κατά συνέπεια, να συνέβαλε στην αυξημένη παρουσία ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας.

Ερώτηση 2: Ηλικία

Η πλειονότητα των συμμετεχόντων ήταν γυναίκες, σε ποσοστό 71,3 %, γεγονός που αποτυπώθηκε τόσο στην προθυμία συμμετοχής στα εργαστήρια όσο και στη συμμετοχή στη διαδικασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Η αυξημένη παρουσία των γυναικών αποτέλεσε ένα από τα χαρακτηριστικά της σύνθεσης του δείγματος.

Παράλληλα, σύμφωνα με την εμπειρική παρατήρηση της ομάδας έργου κατά την υλοποίηση των δράσεων, οι γυναίκες παρουσίασαν αυξημένη προθυμία συμμετοχής και ενεργού εμπλοκής στις δραστηριότητες του προγράμματος, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας. Η παρατήρηση αυτή είναι σημαντικό να εξετάζεται συμπληρωματικά προς τα ποσοτικά δεδομένα, χωρίς ωστόσο να γενικεύεται πέραν του συγκεκριμένου δείγματος και του πλαισίου υλοποίησης του έργου.

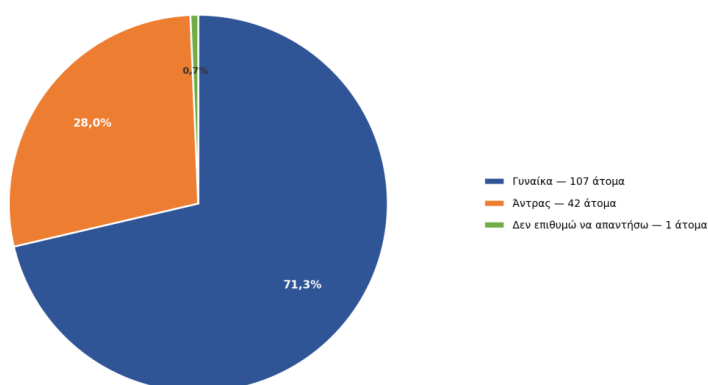
Η σύνθεση του δείγματος ως προς το φύλο αποτελεί σημαντική παράμετρο κατά την ερμηνεία των υπόλοιπων αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου, καθώς οι απόψεις, οι αντιλήψεις και οι εμπειρίες που καταγράφηκαν προέρχονται σε μεγαλύτερο βαθμό από γυναίκες.

Οι άνδρες αποτέλεσαν το 28% των συμμετεχόντων. Παρά τη μικρότερη αριθμητική τους παρουσία, κατά τη διάρκεια των δράσεων διαπιστώθηκε ενεργή συμμετοχή και ενδιαφέρον για ζητήματα έμφυλης ισότητας και έμφυλης βίας. Ιδιαίτερη σημασία έχει η συμμετοχή των ανδρών σε δράσεις αυτού του χαρακτήρα, καθώς η πρόληψη και η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας προϋποθέτουν την ενεργό εμπλοκή του συνόλου της κοινωνίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι συμμετέχοντες μπορούν να συμβάλουν στη διάδοση των μηνυμάτων της ισότητας, του σεβασμού και της μηδενικής ανοχής απέναντι στην έμφυλη βία, λειτουργώντας ως φορείς ευαισθητοποίησης στο κοινωνικό τους περιβάλλον.

Τέλος, ένα άτομο επέλεξε να μη δηλώσει το φύλο του, επιλογή η οποία έγινε σεβαστή στο πλαίσιο της ανώνυμης και εθελοντικής συμμετοχής στην έρευνα.

Ερώτηση 3: Φύλο

Ως προς την οικογενειακή κατάσταση, η μεγαλύτερη κατηγορία του δείγματος αποτελείται από έγγαμα άτομα, τα οποία ανέρχονται σε 57 και αντιστοιχούν στο 38% του συνόλου των συμμετεχόντων. Ακολουθούν τα ελεύθερα άτομα με 35 συμμετέχοντες (23,3%) και τα διαζευγμένα άτομα με 25 συμμετέχοντες (16,7%). Μικρότερη συμμετοχή καταγράφεται στις κατηγορίες των χήρων/χηρών, με 14 άτομα (9,3%), και των ατόμων που βρίσκονται σε σχέση ή είναι δεσμευμένα, με 10 άτομα (6,7%). Τέλος, 9 συμμετέχοντες (6%) δεν απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση.

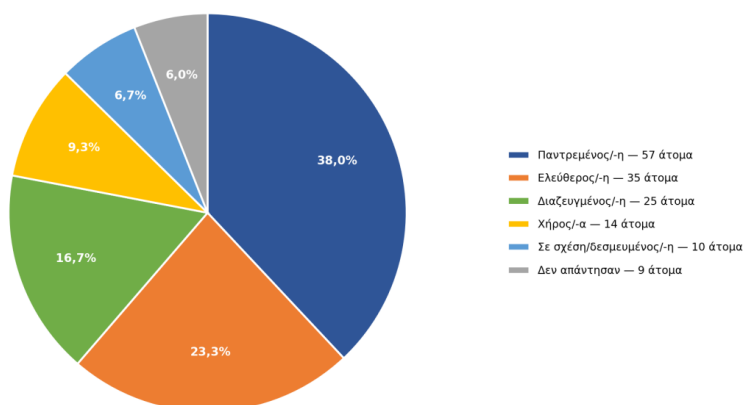
Η κατανομή αυτή αναδεικνύει την ετερογένεια του δείγματος ως προς την οικογενειακή κατάσταση. Σημαντικό μέρος των συμμετεχόντων προέρχεται από διαφορετικές οικογενειακές και συντροφικές συνθήκες, γεγονός που διευρύνει το φάσμα των κοινωνικών εμπειριών και αντιλήψεων που αποτυπώνονται στην έρευνα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξέταση της οικογενειακής κατάστασης σε συνδυασμό με τη γονεϊκότητα. Συγκεκριμένα, 95 από τους 150 συμμετέχοντες (63,3%) δήλωσαν ότι είναι γονείς, ενώ 55 άτομα (36,7%) δήλωσαν ότι δεν έχουν παιδιά. Επομένως, σχεδόν δύο στους τρεις συμμετέχοντες διαθέτουν προσωπική εμπειρία γονεϊκότητας.

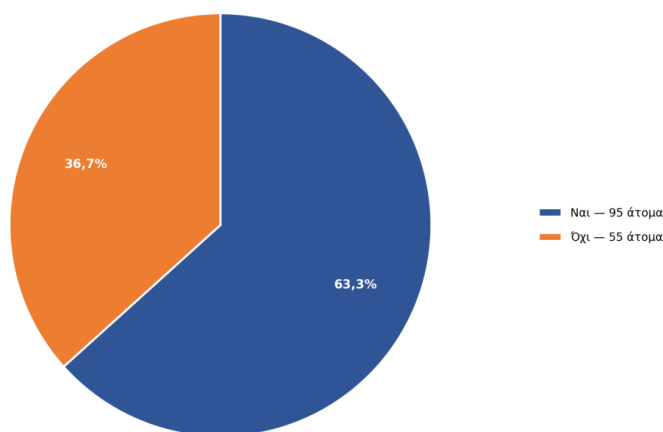
Το εύρημα αυτό αποτελεί σημαντικό κοινωνικοδημογραφικό χαρακτηριστικό του δείγματος, ιδιαίτερα στο πλαίσιο μιας έρευνας που εξετάζει ζητήματα έμφυλης βίας, ασφάλειας, κοινωνικών αντιλήψεων και ενημέρωσης. Η γονεϊκή ιδιότητα ενδέχεται να αποτελεί μία από τις παραμέτρους που σχετίζονται με τον τρόπο με τον οποίο οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται ζητήματα προστασίας, ασφάλειας, πρόληψης και κοινωνικής ευθύνης.

Ερώτηση 4: Οικογενειακή κατάσταση

Ερώτηση 5: Είστε γονέας;

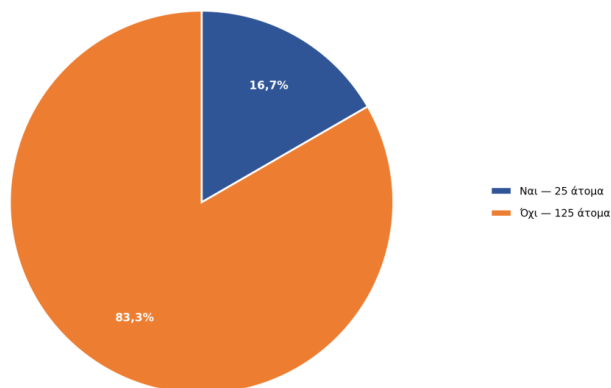
Από το σύνολο των 150 συμμετεχόντων, 25 άτομα (16,7%) δήλωσαν ότι ανήκουν σε ευάλωτη κοινωνική ομάδα, ενώ η πλειονότητα, 125 άτομα (83,3%), δήλωσε ότι δεν ανήκει σε κάποια αντίστοιχη ομάδα. Παρότι τα άτομα που δήλωσαν κάποια μορφή ευαλωτότητας αποτελούν μικρότερο μέρος του συνολικού δείγματος, η παρουσία τους είναι σημαντική, καθώς επιτρέπει την αποτύπωση εμπειριών και αντιλήψεων ατόμων με διαφορετικές κοινωνικές και προσωπικές συνθήκες.

Ως προς τη μορφή της ευαλωτότητας, η συχνότερη κατηγορία είναι η μονογονεϊκή οικογένεια, η οποία αφορά 12 άτομα και αντιστοιχεί στο 46,2% των καταγεγραμμένων περιπτώσεων ευαλωτότητας. Ακολουθούν τα άτομα με αναπηρία/ΑμεΑ, με 8 περιπτώσεις (30,8%), και τα άτομα με χρόνια πάθηση, με 4 περιπτώσεις (15,4%). Επιπλέον, καταγράφηκε μία περίπτωση πολλαπλής ευαλωτότητας (3,8%), ενώ σε μία περίπτωση (3,8%) η μορφή της ευαλωτότητας δεν προσδιορίστηκε.

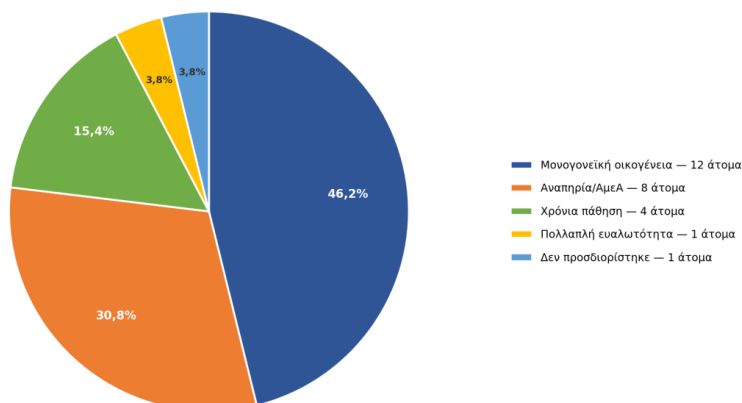

Τα ευρήματα αναδεικνύουν ότι η ευαλωτότητα στο συγκεκριμένο δείγμα δεν είναι ομοιογενής, αλλά περιλαμβάνει διαφορετικές κοινωνικές και προσωπικές συνθήκες. Ιδιαίτερα αξιοσημείωτη είναι η παρουσία των μονογονεϊκών οικογενειών, οι οποίες αποτελούν σχεδόν τις μισές από τις καταγεγραμμένες περιπτώσεις.

Ερώτηση 6: Ανήκετε σε ευάλωτη κοινωνική ομάδα;

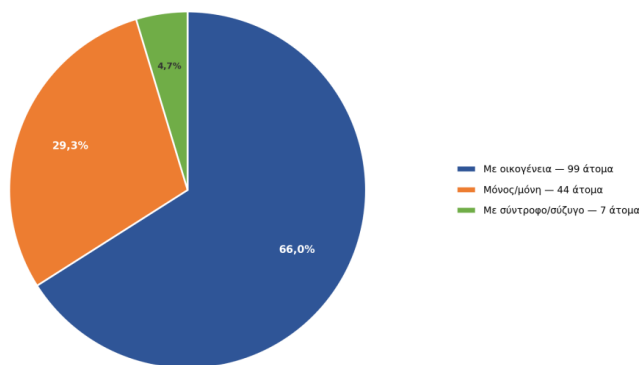
Ερώτηση 7: Κατηγορία ευάλωτης κοινωνικής ομάδας

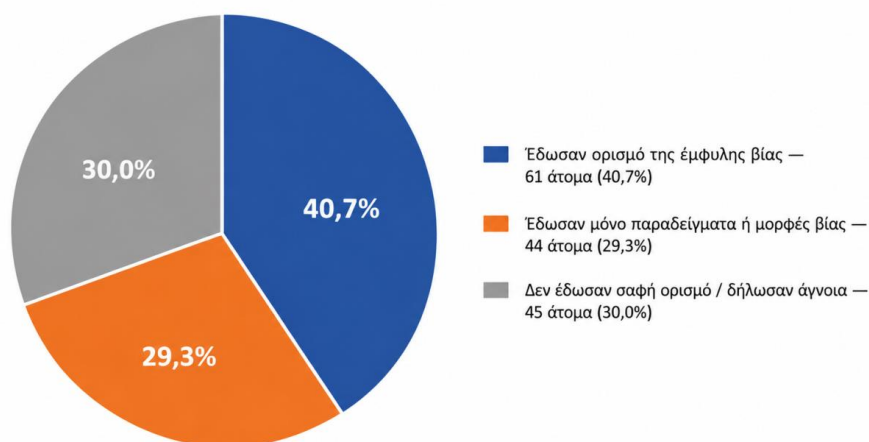
Ως προς τις συνθήκες διαβίωσης, η πλειονότητα των συμμετεχόντων, 99 άτομα (66%), δήλωσε ότι διαμένει με την οικογένειά της. Παράλληλα, ένα αξιοσημείωτο ποσοστό, 29,3% (44 άτομα), δήλωσε ότι ζει μόνο του, ενώ 7 άτομα (4,7%) διαμένουν με σύντροφο.

Ερώτηση 8: Συνθήκες διαβίωσης

9. «Γνωρίζετε τι είναι η έμφυλη βία; Αν ναι, μπορείτε να μας εξηγήσετε τι σημαίνει;

Από το σύνολο του δείγματος, 61 συμμετέχοντες (40,7%) έδωσαν έναν σαφή ή σχετικά σαφή ορισμό της έμφυλης βίας, αναφέροντας ότι πρόκειται για βία ή κακοποίηση που ασκείται σε ένα άτομο λόγω του φύλου του ή συνδέεται με τις κοινωνικές ανισότητες και τα στερεότυπα μεταξύ των φύλων.

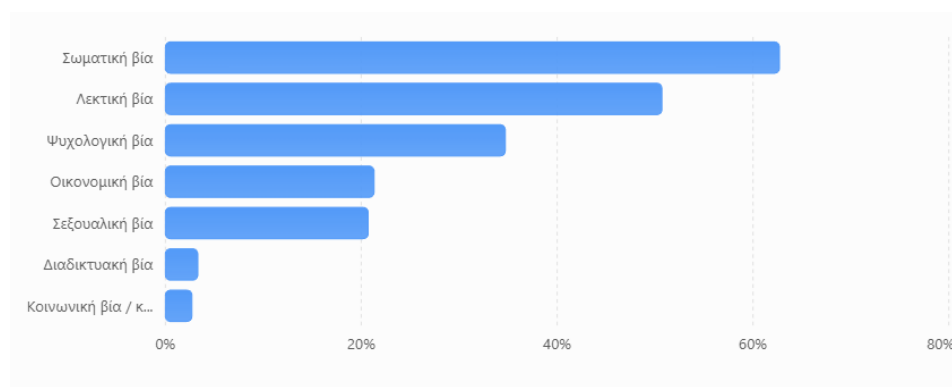
Αντίθετα, 44 συμμετέχοντες (29,3%) δεν έδωσαν έναν εννοιολογικό ορισμό, αλλά αναφέρθηκαν αποκλειστικά σε συγκεκριμένα παραδείγματα ή μορφές βίας, όπως ο ξυλοδαρμός, η λεκτική κακοποίηση, η ψυχολογική βία, η γυναικοκτονία ή η βία ενός άνδρα εναντίον της συντρόφου του. Αξιοσημείωτη είναι η απόλυτη συσχέτιση του όρου έμφυλη βία με τον όρο ενδοοικογενειακή και συνδέουν το φαινόμενο κυρίως με περιστατικά που προβάλλονται από τα μέσα ενημέρωσης, γεγονός που υποδηλώνει ότι η δημόσια ενημέρωση διαμορφώνει σε σημαντικό βαθμό την αντίληψη του κοινού. Πολλοί συμμετέχοντες / -ουσές επαναλάμβαναν την παραφρασμένη φράση «Να αυτά που βλέπουμε στις ειδήσεις που τις δέρνουν και τις σκοτώνουν».

Τέλος, 45 συμμετέχοντες (30,0%) δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν τον όρο, δεν μπόρεσαν να δώσουν σαφή απάντηση ή απάντησαν μόνο μονολεκτικά χωρίς περαιτέρω επεξήγηση. Σ αυτές τις περιπτώσεις όταν έγιναν διευκρινιστικές ερωτήσεις ο όρος έμφυλη βία ταυτίστηκε με τον όρο βία και δόθηκαν απαντήσεις βάσει αυτής της γνώσης.

Συνολικά, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι, παρότι ένα σημαντικό μέρος των συμμετεχόντων φαίνεται να έχει γνώση της έννοιας της έμφυλης βίας, αρκετοί την αντιλαμβάνονται κυρίως μέσα από συγκεκριμένα περιστατικά ή εμφανείς μορφές κακοποίησης και όχι ως ένα ευρύτερο φαινόμενο που συνδέεται με το φύλο, τις κοινωνικές ανισότητες και τις σχέσεις εξουσίας.

10. «Γνωρίζετε μορφές έμφυλης βίας;»

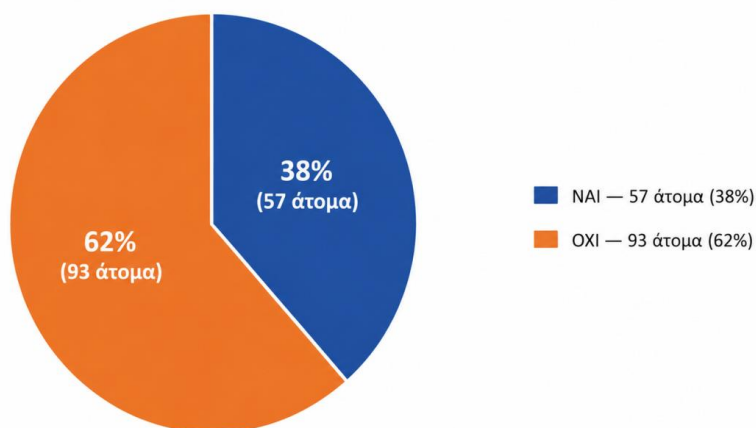
Ερώτηση πολλαπλών απαντήσεων

Η συχνότερα αναφερόμενη μορφή έμφυλης βίας ήταν η σωματική βία, η οποία αναφέρθηκε από 94 συμμετέχοντες (62,7%). Ακολούθησε η λεκτική βία, η οποία αναφέρθηκε από 76 συμμετέχοντες (50,7%), και η ψυχολογική βία, με 52 αναφορές (34,7%). Η οικονομική και η σεξουαλική βία αναφέρθηκαν από 32 (21,3%) και 31 (20,7%) συμμετέχοντες αντίστοιχα. Πολύ λιγότερο συχνά αναφέρθηκαν η διαδικτυακή βία (3,3%) και μορφές κοινωνικής βίας ή κοινωνικού αποκλεισμού (2,7%).

Τα ευρήματα δείχνουν πως ότι οι συμμετέχοντες αναγνωρίζουν κυρίως τις περισσότερες εμφανείς και παραδοσιακά γνωστές μορφές έμφυλης βίας, όπως τη σωματική και τη λεκτική βία. Αντίθετα, λιγότερο εμφανείς μορφές, όπως η οικονομική, η διαδικτυακή, και η κοινωνική βία, φαίνεται να είναι λιγότερο αναγνωρίσιμες. Αξιοσημείωτη είναι η πλήρης απουσία αναφοράς στην συμβολική βία.

11. «Έχετε υποστεί ποτέ κάποια μορφή έμφυλης βίας;»

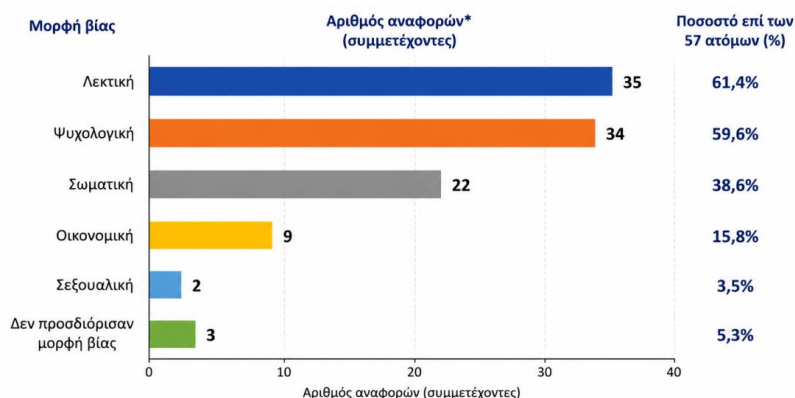

Ένα ιδιαίτερα σημαντικό ποσοστό του δείγματος, σχεδόν 4 στους 10 συμμετέχοντες, δηλώνει ότι έχει υποστεί κάποια μορφή έμφυλης βίας. Το εύρημα αυτό δείχνει ότι το φαινόμενο δεν αποτελεί ένα μακρινό ή σπάνιο κοινωνικό πρόβλημα, αλλά μια εμπειρία που αφορά σημαντικό μέρος των συμμετεχόντων.

12. «Αν ναι, ποια μορφή έμφυλης βίας έχετε υποστεί;»

Η ερώτηση απαντήθηκε από 54 άτομα, ενώ 57 είχαν δηλώσει προηγουμένως ότι έχουν υποστεί έμφυλη βία.

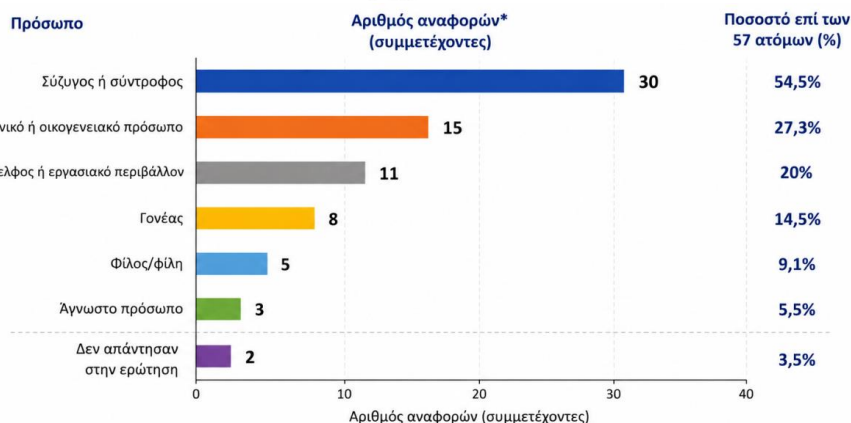

Ερώτηση πολλαπλών απαντήσεων

Η λεκτική και η ψυχολογική βία αποτελούν τις πιο συχνά αναφερόμενες μορφές. Παράλληλα, αρκετοί συμμετέχοντες αναφέρουν συνδυασμό διαφορετικών μορφών βίας, γεγονός που δείχνει ότι η κακοποίηση συχνά δεν περιορίζεται σε μία μόνο μορφή.

13. «Αν ναι, από ποιον/ποια;»

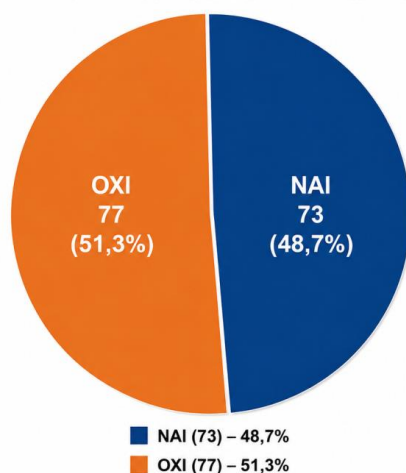

Ερώτηση πολλαπλών απαντήσεων

Η έμφυλη βία φαίνεται να εμφανίζεται κυρίως μέσα σε στενές και προσωπικές σχέσεις, με τον σύζυγο ή σύντροφο να αποτελεί την πιο συχνή αναφορά. Παράλληλα, καταγράφονται περιστατικά μέσα στην οικογένεια αλλά και στον εργασιακό χώρο. Πολλές φορές οι συμμετέχουσες/-οντες ανέφεραν πολλαπλούς θύτες παράλληλα ή σε διαφορετικές περιόδους της ζωής τους.

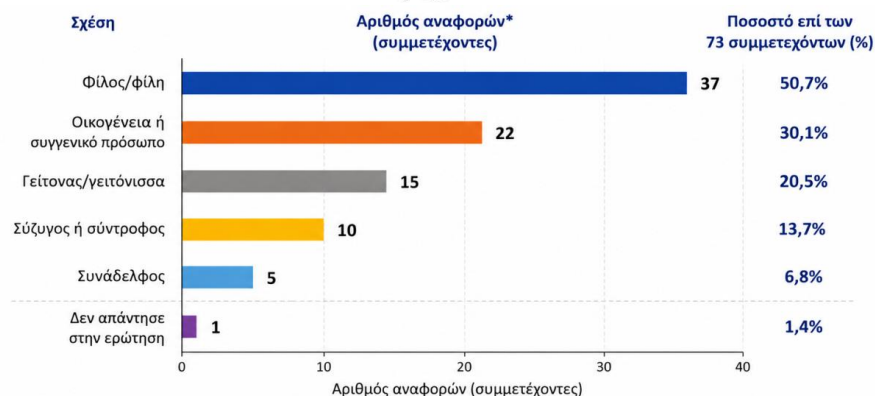
14. «Γνωρίζετε κάποιον στο περιβάλλον σας που έχει υποστεί έμφυλη βία;»

Σχεδόν ένας στους δύο συμμετέχοντες γνωρίζει κάποιο άτομο από το περιβάλλον του που έχει υποστεί έμφυλη βία. Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνει ότι το φαινόμενο είναι παρόν στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον των συμμετεχόντων και δεν αφορά μόνο τις προσωπικές εμπειρίες όσων απάντησαν.

15. «Τι σχέση έχετε με το άτομο που έχει υποστεί έμφυλη βία;»

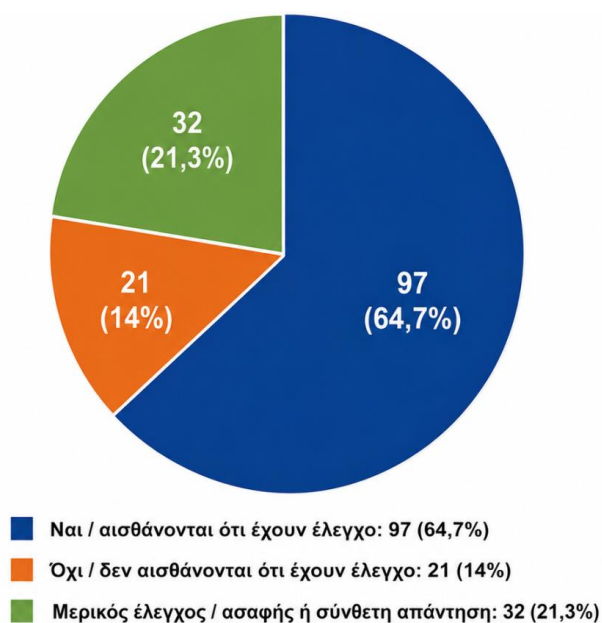

Ερώτηση πολλαπλών απαντήσεων

Τα περιστατικά έμφυλης βίας φαίνεται να είναι γνωστά κυρίως μέσα από φιλικές και οικογενειακές σχέσεις. Αυτό δείχνει τη σημασία του άμεσου κοινωνικού περιβάλλοντος στην αναγνώριση, την υποστήριξη και πιθανώς την αποκάλυψη περιστατικών βίας.

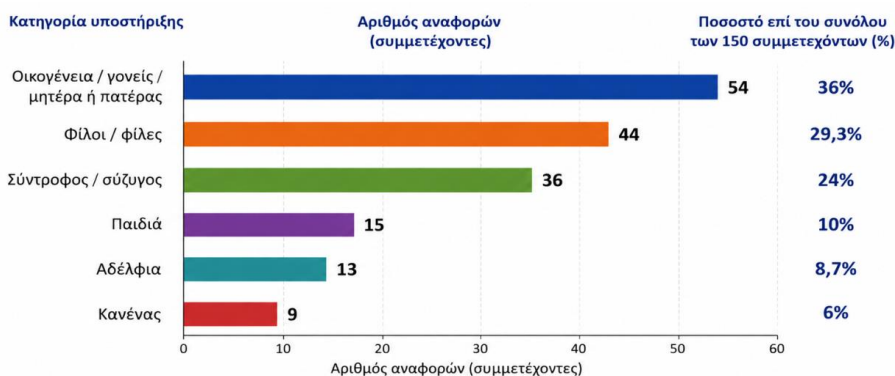
16. «Νιώθετε ότι έχετε έλεγχο στη ζωή σας;»

Η πλειονότητα, περίπου 2 στους 3 συμμετέχοντες (64,7%), θεωρούν ότι έχουν έλεγχο στη ζωή τους. Ωστόσο, το 14% δηλώνει ότι δεν έχει έλεγχο, οι λόγοι που αναφέρθηκαν είναι λόγοι υγείας ή οικονομικοί, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (21,3%) εκφράζει ότι ο έλεγχος είναι μερικός ή εξαρτάται από τους προαναφερθέντες παράγοντες. Δεν αναφέρθηκε καμία άλλη αιτία.

17. «Έχετε κάποιον να σας υποστηρίξει συναισθηματικά;»

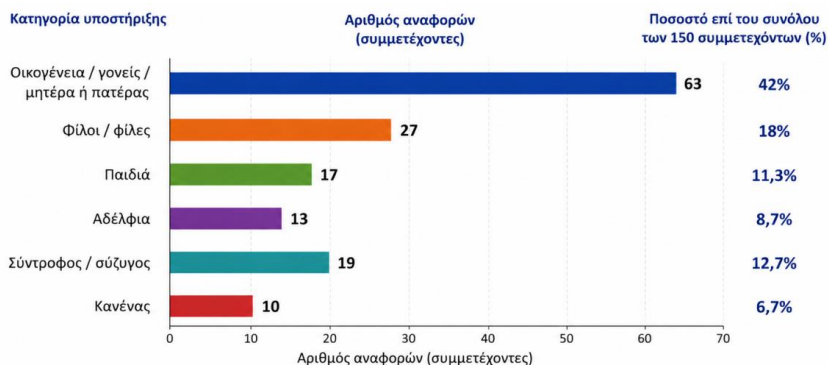

Ερώτηση πολλαπλών απαντήσεων

Η οικογένεια αποτελεί τη σημαντικότερη πηγή συναισθηματικής υποστήριξης (36%), ενώ ακολουθούν οι φίλοι (29,3%) και ο/η σύντροφος (24%).

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι 9 άτομα, δηλαδή το 6%, δήλωσαν ότι δεν έχουν κάποιον να τους υποστηρίξει συναισθηματικά.

18. «Έχετε κάποιον να σας υποστηρίξει πρακτικά και οικονομικά;»

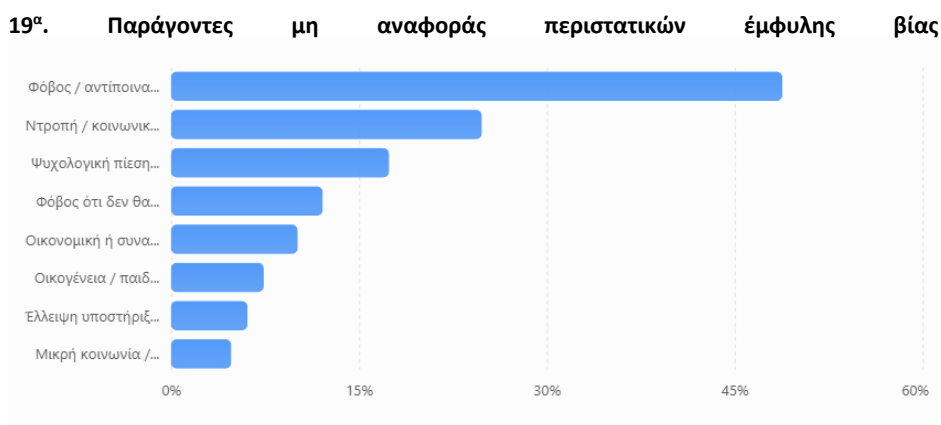
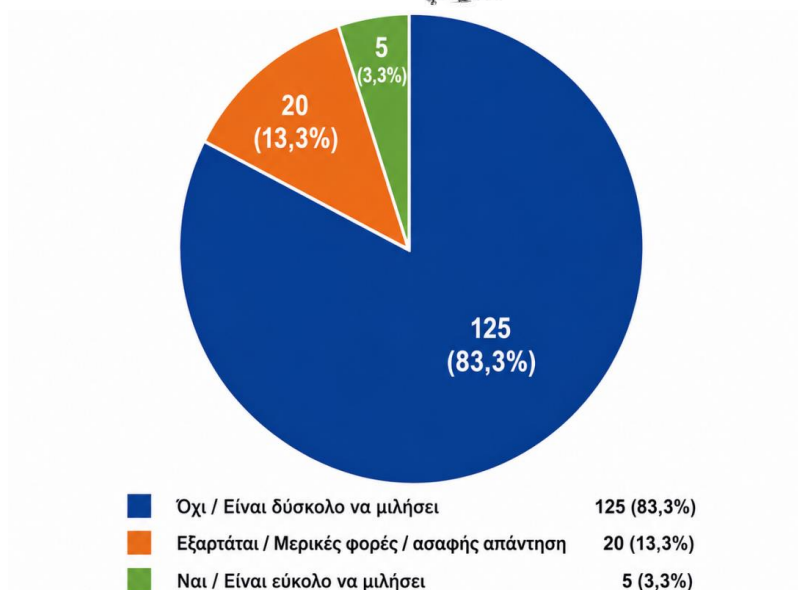
Ερώτηση πολλαπλών απαντήσεων

Στην περίπτωση της πρακτικής και οικονομικής βοήθειας, η οικογένεια έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία. 42% των συμμετεχόντων αναφέρουν κάποιο μέλος της οικογένειας ή τους γονείς τους ως πιθανή πηγή βοήθειας.

Παράλληλα, 10 άτομα (6,7%) δηλώνουν ότι δεν έχουν κανέναν στον οποίο μπορούν να βασιστούν.

19. «Πιστεύετε ότι είναι εύκολο για ένα θύμα έμφυλης βίας να μιλήσει; Αν ναι, γιατί; Αν όχι, γιατί;»

Ερώτηση πολλαπλών απαντήσεων

Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν μια ιδιαίτερα σαφή αντίληψη των συμμετεχόντων σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα θύματα έμφυλης βίας στην αποκάλυψη της εμπειρίας τους. Συγκεκριμένα, η συντριπτική πλειονότητα (83,3%) θεωρεί ότι δεν είναι εύκολο για ένα θύμα να μιλήσει, ενώ μόλις το 3,3% εκτιμά ότι η αποκάλυψη είναι εύκολη. Ένα επιπλέον 13,3% έδωσε περισσότερο σύνθετες ή εξαρτώμενες από τις περιστάσεις απαντήσεις.

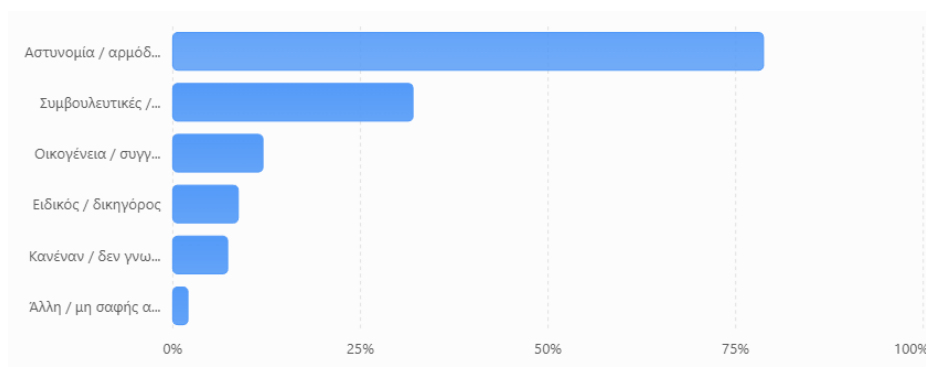
Οι αιτιολογήσεις των συμμετεχόντων αναδεικνύουν ότι η δυσκολία αυτή αποδίδεται σε ένα πλέγμα ατομικών, διαπροσωπικών και κοινωνικών παραγόντων. Κυρίαρχος παράγοντας είναι ο φόβος αντιποίνων ή συνεπειών (48,7%), ενώ σημαντική θέση κατέχουν η ντροπή και ο κοινωνικός στιγματισμός (24,7%) και η ψυχολογική πίεση, χειραγώγηση ή ανασφάλεια (17,3%). Παράλληλα, αναφέρονται ο φόβος ότι το θύμα

δεν θα γίνει πιστευτό, η οικονομική ή συναισθηματική εξάρτηση από τον δράστη, οι οικογενειακές υποχρεώσεις, η έλλειψη υποστήριξης και ο φόβος κοινωνικής έκθεσης.

Συνολικά, τα ευρήματα δείχνουν ότι οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται τη σιωπή των θυμάτων όχι ως αποτέλεσμα ενός μεμονωμένου παράγοντα, αλλά ως σύνθετο φαινόμενο που συνδέεται με τον φόβο, τις σχέσεις εξάρτησης και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Παράλληλα, η έντονη αναφορά στον φόβο και στον κοινωνικό στιγματισμό αναδεικνύει τη σημασία της δημιουργίας ασφαλών και υποστηρικτικών συνθηκών που μπορούν να διευκολύνουν την αποκάλυψη και την αναζήτηση βοήθειας.

20. «Σε ποιον/πού θα απευθυνόσασταν αν γνωρίζατε για κάποιο περιστατικό βίας που συνέβη σε κάποιο γνωστό σας πρόσωπο ή σε εσάς;»

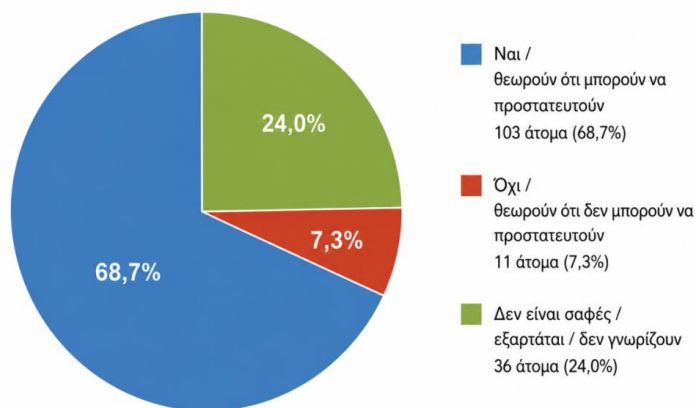
Ερώτηση πολλαπλών απαντήσεων

Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι η Αστυνομία και οι αρμόδιες αρχές αποτελούν το κυριότερο σημείο αναφοράς, καθώς επιλέχθηκαν από 118 συμμετέχοντες (78,7%). Ακολουθούν οι συμβουλευτικές και κοινωνικές υπηρεσίες ή άλλοι αρμόδιοι φορείς (32%), ενώ αισθητά χαμηλότερη είναι η αναφορά στο άμεσο οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον (12%) και σε ειδικούς ή δικηγόρους (8,7%).

Ιδιαίτερη προσοχή παρουσιάζει το 7,3% που δήλωσε ότι δεν γνωρίζει πού θα μπορούσε να απευθυνθεί ή ότι δεν θα απευθυνόταν σε κανέναν. Παρότι πρόκειται για μικρότερο τμήμα του δείγματος, το εύρημα αναδεικνύει την ανάγκη συνεχούς ενημέρωσης σχετικά με τις διαθέσιμες δομές υποστήριξης και τους μηχανισμούς προστασίας σε περιπτώσεις έμφυλης βίας.

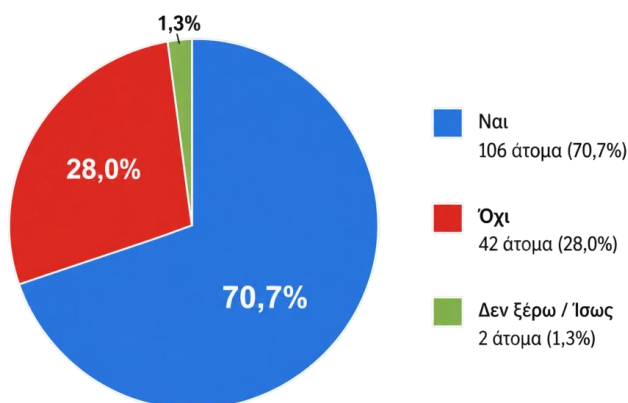
21. «Σε περίπτωση που δεχτείτε κάποια απειλή από τον/την σύντροφο... πιστεύετε ότι μπορείτε να προστατέψετε τον εαυτό σας;»

Η πλειονότητα (68,7%) θεωρεί ότι μπορεί να προστατεύσει τον εαυτό της σε περίπτωση απειλής. Ωστόσο, 24% εμφανίζει αβεβαιότητα ή θεωρεί ότι η δυνατότητα προστασίας εξαρτάται από τη μορφή και τη σοβαρότητα της βίας. Το 7,3% δηλώνει ξεκάθαρα ότι δεν θα μπορούσε να προστατευτεί.

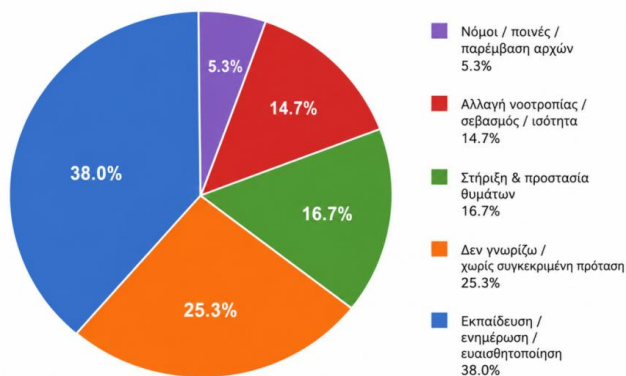
22. «Θα θέλατε κάποια ειδική εκπαίδευση για το πώς να αντιμετωπίζετε καταστάσεις κινδύνου μέσα στη σχέση σας;»

Το πιο έντονο εύρημα είναι ότι 106 από τους 150 συμμετέχοντες (70,7%) θα ήθελαν ειδική εκπαίδευση για την αντιμετώπιση καταστάσεων κινδύνου μέσα σε μια σχέση. Μόλις 28% απαντούν αρνητικά.

23. «Αν μπορούσατε να αλλάξετε κάτι στην κοινωνία που ζείτε για να μειωθεί η έμφυλη βία, τι θα ήταν αυτό/αυτά;»

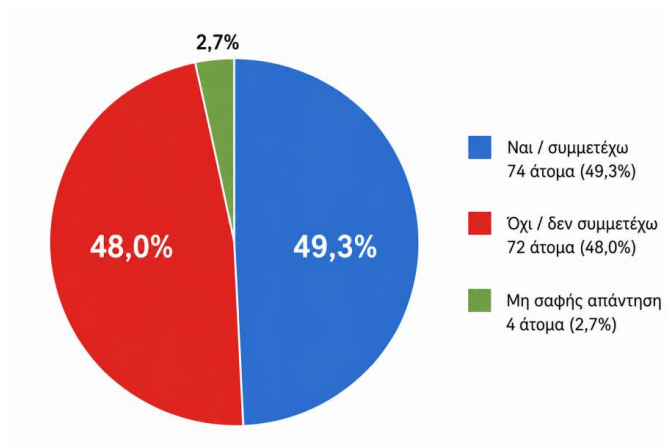

Η συχνότερη πρόταση είναι η εκπαίδευση, η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση, την οποία εκφράζει ως κύρια πρόταση το 38% των συμμετεχόντων. Στις απαντήσεις δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση από μικρή ηλικία, στην ενημέρωση στα σχολεία και στην καλλιέργεια του σεβασμού.

Παράλληλα, 16,7% επικεντρώνεται στην ουσιαστική στήριξη και προστασία των θυμάτων και στην ενθάρρυνσή τους να μιλούν, ενώ 14,7% θεωρεί βασική την αλλαγή κοινωνικής νοοτροπίας, την ισότητα και την καταπολέμηση των στερεοτύπων. Μικρότερο αλλά σαφές ποσοστό (5,3%) δίνει προτεραιότητα σε αυστηρότερους νόμους, ποινές και αποτελεσματικότερη παρέμβαση των αρμόδιων αρχών.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι 38 άτομα (25,3%) δεν μπόρεσαν να διατυπώσουν συγκεκριμένη πρόταση αλλαγής.

24.«Συμμετέχετε σε κοινωνικές δραστηριότητες ή ομάδες;»

Το δείγμα εμφανίζεται σχεδόν ισομερώς μοιρασμένο:

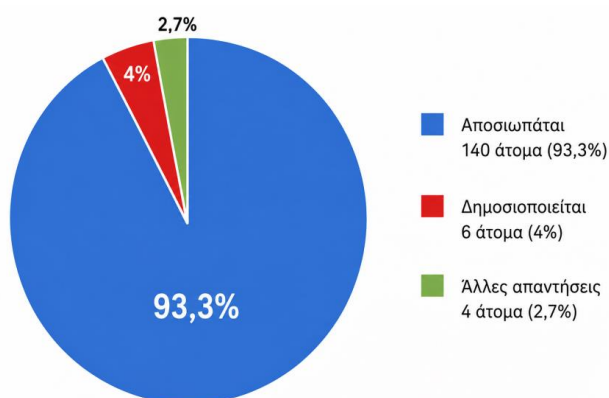

- 49,3% συμμετέχει σε κοινωνικές δραστηριότητες ή ομάδες.
- 48% δεν συμμετέχει.
- 2,7% αβέβαιη απάντηση

Στις θετικές απαντήσεις αναφέρονται μεταξύ άλλων εκκλησία, σύλλογοι, αθλητικές ομάδες, εθελοντισμός, ΚΑΠΗ και άλλες κοινωνικές δραστηριότητες.

Οι λόγοι μη συμμετοχής σχετίζονται κυρίως με έλλειψη χρόνου και οικογενειακές υποχρεώσεις.

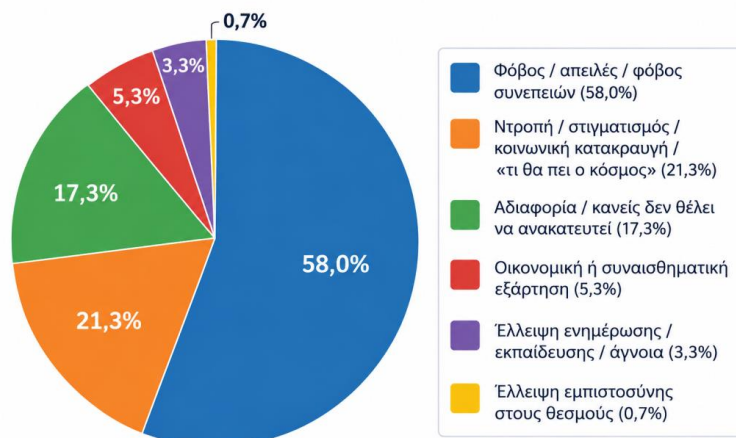
25.Θεωρείτε ότι η βία δημοσιοποιείται ή αποσιωπάται;

Η συντριπτική πλειονότητα θεωρεί ότι η βία εξακολουθεί να αποσιωπάται, παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει μεγαλύτερη δημόσια συζήτηση γύρω από το θέμα.

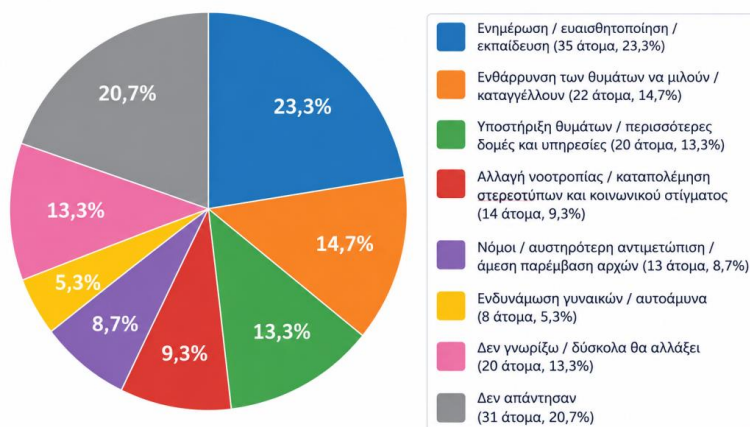
26^α. «Πού νομίζετε ότι οφείλεται η δημοσιοποίηση ή αποσιώπηση τέτοιων περιστατικών;»

Η ανάλυση των απαντήσεων δείχνει ότι ο φόβος αποτελεί τον κυριότερο λόγο αποσιώπησης περιστατικών έμφυλης βίας, καθώς αναφέρεται από το 58% των συμμετεχόντων. Ακολουθούν η ντροπή και ο κοινωνικός στιγματισμός (21,3%) και η αδιαφορία ή απροθυμία παρέμβασης του κοινωνικού περιβάλλοντος (17,3%). Σε μικρότερο βαθμό αναφέρονται η οικονομική ή συναισθηματική εξάρτηση (5,3%), η έλλειψη ενημέρωσης (3,3%) και η έλλειψη εμπιστοσύνης στους θεσμούς (0,7%). Συνολικά, τα ευρήματα αναδεικνύουν ότι η αποσιώπηση συνδέεται κυρίως με ψυχολογικούς και κοινωνικούς παράγοντες, οι οποίοι μπορεί να αποτρέπουν τα θύματα από την αποκάλυψη και καταγγελία της βίας.

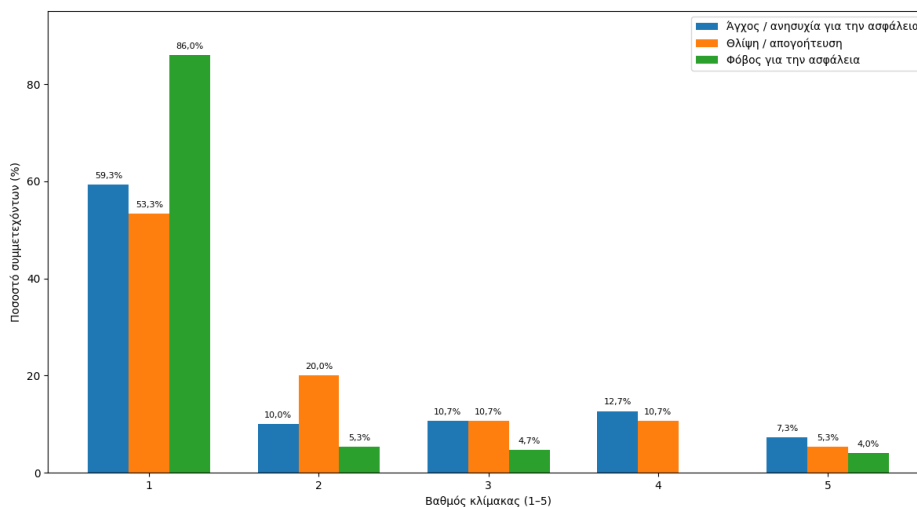
27. «Πώς νομίζετε ότι μπορεί αυτό να αλλάξει;»

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η ενημέρωση, η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση (23,3%) αποτελούν την κυριότερη πρόταση για την αντιμετώπιση της αποσιώπησης της έμφυλης βίας. Ακολουθούν η ενθάρρυνση των θυμάτων να μιλούν και να καταγγέλλουν (14,7%) και η ενίσχυση της υποστήριξης και των διαθέσιμων δομών (13,3%). Παράλληλα, σημαντική θεωρείται η αλλαγή κοινωνικής νοοτροπίας και η καταπολέμηση των στερεοτύπων (9,3%). Αξιοσημείωτο είναι ότι 20,7% δεν απάντησε στην ερώτηση, ενώ 13,3% δήλωσε ότι δεν γνωρίζει πώς θα μπορούσε να αλλάξει η κατάσταση, γεγονός που ενισχύει την ανάγκη για συστηματικότερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση.

28.«Τους τελευταίους 6 μήνες, πόσο συχνά νιώσατε άγχος ή ανησυχία, θλίψη ή απογοήτευση ή φόβο για την ασφάλειά σας χωρίς προφανή λόγο;»

Η συνδυαστική εξέταση των ερωτήσεων σχετικά με το άγχος/ανησυχία, τη θλίψη/απογοήτευση και τον φόβο για την προσωπική ασφάλεια κατά τους τελευταίους έξι μήνες δείχνει ότι η πλειονότητα των 150 συμμετεχόντων συγκεντρώνεται στις χαμηλότερες βαθμίδες της κλίμακας. Ωστόσο, οι ανοικτές απαντήσεις αναδεικνύουν σημαντικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη συναισθηματική τους κατάσταση και προσφέρουν μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα πίσω από τα αριθμητικά δεδομένα.

Στην ερώτηση σχετικά με το άγχος ή την ανησυχία για την ασφάλεια χωρίς προφανή λόγο, το 59,3% επέλεξε τον βαθμό 1, ενώ συνολικά 20% επέλεξε τους βαθμούς 4 ή 5. Επομένως, παρότι η πλειονότητα βρίσκεται στη χαμηλότερη βαθμίδα, υπάρχει μια αξιοσημείωτη ομάδα συμμετεχόντων που δηλώνει υψηλότερα επίπεδα ανησυχίας. Στα σχόλια των συμμετεχόντων γίνεται φανερό ότι το άγχος αυτό δεν αφορά αποκλειστικά την έμφυλη βία ή την άμεση προσωπική ασφάλεια. Αναφέρονται η ανησυχία για τα παιδιά και την ασφάλειά τους όταν βρίσκονται εκτός σπιτιού, προβλήματα υγείας, οικονομικές δυσκολίες, η αβεβαιότητα για το μέλλον και η πίεση της καθημερινότητας. Παράλληλα, ορισμένοι αναφέρονται σε περιστατικά όπως γυναικοκτονίες, βιασμοί και παρενοχλήσεις, επισημαίνοντας ότι η συχνή δημοσιοποίησή τους μπορεί να ενισχύει το γενικότερο αίσθημα ανασφάλειας. Εμφανίζονται επίσης μεμονωμένες αναφορές σε προσωπικά περιστατικά, όπως κλοπή ή λεκτικά επιθετική συμπεριφορά.

Όσον αφορά τη θλίψη ή απογοήτευση, το 53,3% επέλεξε τον βαθμό 1 και το 20% τον βαθμό 2, με αποτέλεσμα το 73,3% να συγκεντρώνεται στις δύο χαμηλότερες βαθμίδες. Παρ' όλα αυτά, 26,7% επέλεξε βαθμούς από 3 έως 5, γεγονός που δείχνει ότι για περίπου έναν στους τέσσερις συμμετέχοντες η θλίψη ή η απογοήτευση εμφανίζεται σε υψηλότερη βαθμίδα της συγκεκριμένης κλίμακας. Τα σχόλια βοηθούν ιδιαίτερα στην ερμηνεία αυτού του αποτελέσματος. Οι συμμετέχοντες συνδέουν τη

θλίψη με οικονομικές δυσκολίες, απώλεια συζύγου ή άλλου αγαπημένου προσώπου, προβλήματα υγείας, μοναξιά, οικογενειακές δυσκολίες και αυξημένες υποχρεώσεις. Αναφέρονται επίσης η μονογονεϊκότητα και η γενικότερη πίεση της καθημερινότητας. Σε ορισμένες απαντήσεις καταγράφεται δυσκολία διαχείρισης των συναισθημάτων χωρίς υποστήριξη, ενώ άλλοι συμμετέχοντες αντιμετωπίζουν τη θλίψη ως ένα φυσιολογικό συναίσθημα που εμφανίζεται περιστασιακά.

Διαφορετική εικόνα παρουσιάζει η ερώτηση σχετικά με τον φόβο για την προσωπική ασφάλεια. Εδώ η συγκέντρωση στη χαμηλότερη βαθμίδα είναι ακόμη μεγαλύτερη, καθώς 129 από τους 150 συμμετέχοντες (86%) επέλεξαν τον βαθμό 1. Μόλις το 4% επέλεξε τον βαθμό 5, ενώ κανένας συμμετέχων δεν επέλεξε τον βαθμό 4. Τα σχόλια ενισχύουν αυτή την εικόνα, καθώς αρκετοί δηλώνουν ότι δεν αισθάνονται φόβο ή ότι αισθάνονται ασφαλείς στον τόπο όπου ζουν. Όταν αναφέρεται φόβος, αυτός σχετίζεται περισσότερο με την ασφάλεια των παιδιών, την κυκλοφορία και μετακίνηση στον δρόμο, συγκεκριμένα περιστατικά που έχουν συμβεί στο παρελθόν ή την προσωπική/σωματική ευαλωτότητα, παρά με ένα σταθερό αίσθημα απειλής.

Συνολικό συμπέρασμα

Η συνολική εικόνα δείχνει ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων δεν δηλώνει υψηλή συχνότητα φόβου για την προσωπική της ασφάλεια, ενώ περισσότερο εμφανείς είναι η ανησυχία και η θλίψη, οι οποίες φαίνεται να επηρεάζονται από ένα ευρύτερο σύνολο κοινωνικών και προσωπικών παραγόντων.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι τα σχόλια των συμμετεχόντων μεταφέρουν το ζήτημα πέρα από την άμεση εμπειρία έμφυλης βίας. Η οικονομική ανασφάλεια, η υγεία, η μοναξιά, η απώλεια, οι οικογενειακές υποχρεώσεις, η ανησυχία για τα παιδιά και η αβεβαιότητα για το μέλλον αποτελούν επαναλαμβανόμενες πηγές συναισθηματικής επιβάρυνσης. Ταυτόχρονα, η γνώση ή η συχνή έκθεση σε περιστατικά γυναικοκτονιών, βιασμών και άλλων μορφών βίας φαίνεται να δημιουργεί σε ορισμένους συμμετέχοντες ένα ευρύτερο αίσθημα κοινωνικής ανασφάλειας, ακόμη και όταν οι ίδιοι δεν βιώνουν άμεσα κάποια απειλή.

Έτσι, τα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα μαζί υποδεικνύουν ότι η αίσθηση ασφάλειας είναι πολυδιάστατη: δεν εξαρτάται μόνο από την απουσία άμεσης βίας, αλλά επηρεάζεται και από τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, τις οικογενειακές σχέσεις, την κατάσταση της υγείας, το υποστηρικτικό περιβάλλον και την ευρύτερη κοινωνική πραγματικότητα.

29. «Αν νιώθετε όλα τα παραπάνω, πώς θα θέλατε να αλλάξει αυτό στη ζωή σας;»

Εδώ εμφανίζονται αρκετές διαφορετικές ανάγκες.

Κυριότερες κατευθύνσεις

1. Οικονομική σταθερότητα και εργασία

- ο καλύτερη οικονομική κατάσταση

- ο σταθερή δουλειά
- ο μόνιμο εισόδημα

2. Ασφάλεια

- ο μεγαλύτερη προσωπική ασφάλεια
- ο προστασία των παιδιών
- ο να μην υπάρχει φόβος

3. Υγεία

- ο βελτίωση της υγείας
- ο σωματική και ψυχική ευεξία

4. Ψυχολογική υποστήριξη

- ο περισσότερη υποστήριξη
- ο περισσότερη ηρεμία
- ο αντιμετώπιση του άγχους

5. Καλύτερη ισορροπία ζωής

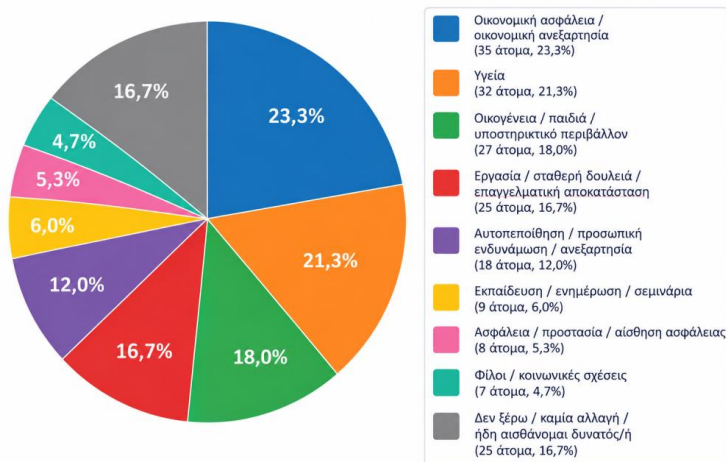
- ο λιγότερη πίεση
- ο καλύτερη ισορροπία εργασίας – προσωπικής ζωής

6. Κοινωνική αλλαγή

- ο αλλαγή της νοοτροπίας γύρω από τη βία
- ο μεγαλύτερη προστασία των θυμάτων.

30.«Τι θα ήταν αυτό/αυτά που θα σας έκανε/έκαναν να αισθανέστε πιο δυνατή/ός στη ζωή σας; Με ποιο τρόπο θεωρείτε ότι μπορείτε να το καταφέρετε αυτό;»

1. Οικονομική ανεξαρτησία – 23,3%

Η οικονομική ασφάλεια εμφανίζεται ως ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που συνδέονται με την αίσθηση δύναμης και ανεξαρτησίας.

Χαρακτηριστικές απαντήσεις αφορούν:

- οικονομική ανεξαρτησία
- οικονομική σταθερότητα
- καλύτερη οικονομική κατάσταση
- σταθερό εισόδημα.

2. Υγεία – 21,3%

Η υγεία αποτελεί επίσης βασικό παράγοντα ενδυνάμωσης. Πολλοί συμμετέχοντες αναφέρουν ότι θα αισθάνονταν πιο δυνατοί εάν είχαν καλύτερη ή σταθερή υγεία.

3. Οικογένεια και παιδιά – 18%

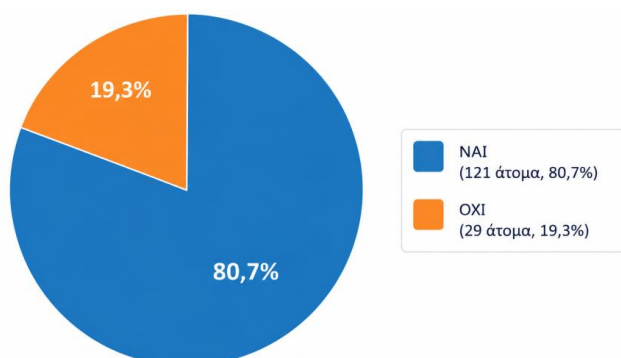
Η παρουσία και η στήριξη της οικογένειας, αλλά ιδιαίτερα η καλή κατάσταση των παιδιών, εμφανίζεται πολύ συχνά στις απαντήσεις.

4. Εργασία – 16,7%

Η σταθερή εργασία και η επαγγελματική αποκατάσταση αποτελούν σημαντικό παράγοντα ενδυνάμωσης. Ιδιαίτερα συχνά αναφέρονται η «μόνιμη δουλειά» και η οικονομική ανεξαρτησία που αυτή προσφέρει.

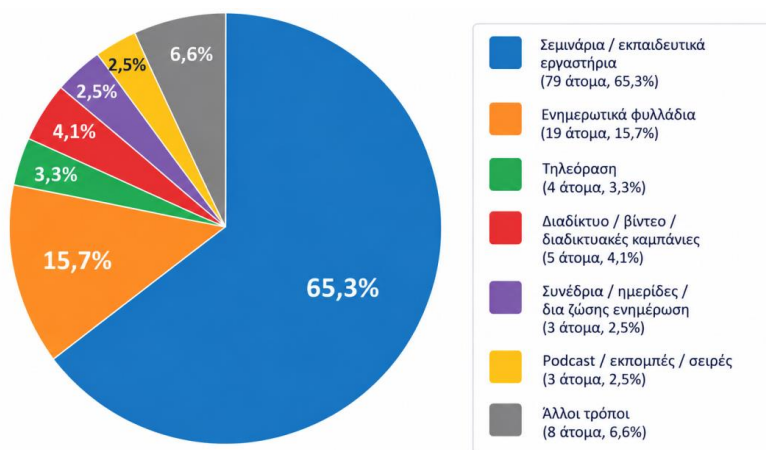
31. «Θα θέλατε να ενημερωθείτε περισσότερο για την έμφυλη βία;»

4 στους 5 συμμετέχοντες (80,7%) θέλουν περισσότερη ενημέρωση για την έμφυλη βία.

Αυτό είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα του συγκεκριμένου τμήματος του ερωτηματολογίου.

32. «Αν ΝΑΙ, πώς;»

Το δείγμα του γραφικού προέρχεται από τις 121 θετικές απαντήσεις

Από τους 121 συμμετέχοντες που δήλωσαν ότι επιθυμούν περισσότερη ενημέρωση για την έμφυλη βία, η πλειονότητα προτιμά τα σεμινάρια και εκπαιδευτικά εργαστήρια, με 79 άτομα (65,3%). Σε αρκετά χαμηλότερο ποσοστό ακολουθούν τα ενημερωτικά φυλλάδια (15,7%), ενώ μικρότερη προτίμηση καταγράφεται για το διαδίκτυο και τις διαδικτυακές καμπάνιες (περίπου 4,1%), την τηλεόραση (περίπου 3,3%), καθώς και τις ημερίδες, τα συνέδρια, τα podcast και άλλες μορφές ενημέρωσης.

Το αποτέλεσμα αναδεικνύει μια σαφή προτίμηση σε περισσότερο άμεσες και εκπαιδευτικές μορφές ενημέρωσης. Οι συμμετέχοντες φαίνεται να επιθυμούν όχι μόνο να λαμβάνουν πληροφορίες, αλλά και να έχουν τη δυνατότητα ενεργού συμμετοχής, συζήτησης και απόκτησης πρακτικών γνώσεων μέσα από οργανωμένες εκπαιδευτικές δράσεις.

Επομένως, σε μελλοντικές δράσεις ενημέρωσης για την έμφυλη βία, τα σεμινάρια και τα βιωματικά/εκπαιδευτικά εργαστήρια μπορούν να αποτελέσουν βασικό μέσο προσέγγισης του συγκεκριμένου πληθυσμού.

33. «Θα θέλατε να προσθέσετε ή να ρωτήσετε κάτι άλλο;»

Στην ανοικτή ερώτηση καταγράφηκαν 28 ουσιαστικές απαντήσεις, οι οποίες αναλύθηκαν και ομαδοποιήθηκαν σε τρεις βασικούς θεματικούς άξονες. Η τελευταία ερώτηση ήταν προαιρετική και μπορούσαν να εκφράσουν τη γνώμη τους, να προσθέσουν ή να επισημάνουν κάτι που επιθυμούν.

1. Μη διατύπωση πρόσθετου σχολίου

Μέρος των συμμετεχόντων δεν θέλησε να προσθέσει κάποιο επιπλέον σχόλιο, δίνοντας σύντομες απαντήσεις όπως «Όχι», «Τίποτα», «Όχι, ευχαριστώ» ή «Δεν έχω κάτι να προσθέσω». Οι απαντήσεις αυτές δείχνουν ότι για ένα μέρος του δείγματος οι προηγούμενες ερωτήσεις κάλυψαν επαρκώς τις απόψεις και τις εμπειρίες που επιθυμούσαν να εκφράσουν.

2. Ανάγκη για ενημέρωση, εκπαίδευση και πρόληψη

Ένας δεύτερος σημαντικός θεματικός άξονας αφορά την ανάγκη για περισσότερη ενημέρωση και εκπαίδευση γύρω από την έμφυλη βία. Οι συμμετέχοντες επισημαίνουν τη σημασία της ενημέρωσης του ευρύτερου κοινού, της πρόληψης και της εκπαίδευσης, καθώς και της δημιουργίας συνθηκών που θα διευκολύνουν τα θύματα να μιλήσουν και να ζητήσουν βοήθεια.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάγκη να αναγνωρίζονται έγκαιρα οι μορφές βίας και να μην αντιμετωπίζονται βίαιες ή κακοποιητικές συμπεριφορές ως φυσιολογικό ή αποδεκτό μέρος μιας σχέσης.

3. Ανάγκη κοινωνικής αλλαγής και ενεργοποίησης

Η τρίτη θεματική ενότητα περιλαμβάνει ευρύτερα μηνύματα σχετικά με την ανάγκη αλλαγής της κοινωνικής στάσης απέναντι στην έμφυλη βία. Οι συμμετέχοντες τονίζουν ότι η βία δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως «ιδιωτική υπόθεση», αλλά ως κοινωνικό ζήτημα που απαιτεί ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ενεργή παρέμβαση.

Παράλληλα, αναδεικνύονται αξίες όπως ο σεβασμός, η αλληλεγγύη και η μη ανοχή απέναντι στη βία, ενώ επισημαίνεται η ανάγκη τα θύματα –και ιδιαίτερα οι γυναίκες– να αισθάνονται ότι μπορούν να ζητήσουν βοήθεια χωρίς φόβο. Χαρακτηριστικό είναι επίσης το μήνυμα ότι κανένα άτομο δεν θα πρέπει να συμβιβάζεται με οποιαδήποτε μορφή βίας.

6. Συμπεράσματα και προτάσεις

Η παρούσα έρευνα αναδεικνύει ότι η έμφυλη βία αποτελεί ένα υπαρκτό και αναγνωρίσιμο κοινωνικό ζήτημα για τον πληθυσμό που συμμετείχε στην έρευνα, ενώ παράλληλα καταδεικνύει την ύπαρξη σημαντικών κενών ως προς την πλήρη κατανόηση των διαστάσεων και των μορφών της. Τα ευρήματα δείχνουν ότι η αντίληψη της έμφυλης βίας συχνά επικεντρώνεται στις πλέον εμφανείς μορφές κακοποίησης, κυρίως στη σωματική και λεκτική βία, ενώ λιγότερο ορατές μορφές, όπως η οικονομική, η διαδικτυακή, η κοινωνική και η συμβολική βία, αναγνωρίζονται σε μικρότερο βαθμό.

Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι σημαντικό μέρος των συμμετεχόντων έχει προσωπική εμπειρία έμφυλης βίας ή γνωρίζει άτομο από το άμεσο κοινωνικό του περιβάλλον που έχει βιώσει αντίστοιχη εμπειρία. Η διαπίστωση αυτή καταδεικνύει ότι η έμφυλη βία δεν αποτελεί ένα μακρινό ή εξαιρετικό κοινωνικό φαινόμενο, αλλά μπορεί να βρίσκεται μέσα στις οικογενειακές, φιλικές και συντροφικές σχέσεις της καθημερινότητας.

Παράλληλα, η έρευνα επιβεβαιώνει τη δυσκολία αποκάλυψης και καταγγελίας των περιστατικών. Ο φόβος, η ντροπή, ο κοινωνικός στιγματισμός, η ψυχολογική χειραγώγηση, η οικονομική και συναισθηματική εξάρτηση και η έλλειψη υποστήριξης συγκροτούν ένα σύνθετο πλαίσιο που μπορεί να οδηγήσει στη σιωπή. Επομένως, η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στην αντιμετώπιση του περιστατικού μετά την εκδήλωσή του. Απαιτείται η δημιουργία ενός κοινωνικού και θεσμικού περιβάλλοντος στο οποίο το άτομο θα αισθάνεται ασφαλές να μιλήσει, θα γνωρίζει πού μπορεί να απευθυνθεί και θα έχει πρόσβαση σε κατάλληλη υποστήριξη.

Ιδιαίτερα θετικό εύρημα αποτελεί η υψηλή διάθεση των συμμετεχόντων για ενημέρωση και εκπαίδευση. Η μεγάλη πλειονότητα επιθυμεί περισσότερη πληροφόρηση για την έμφυλη βία, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό επιθυμεί ειδική εκπαίδευση για τη διαχείριση καταστάσεων κινδύνου. Η σαφής προτίμηση για σεμινάρια και εκπαιδευτικά εργαστήρια υποδεικνύει ότι οι μελλοντικές δράσεις θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν περισσότερο συμμετοχικές, βιωματικές και πρακτικά προσανατολισμένες μεθόδους.

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας, προτείνονται οι ακόλουθες κατευθύνσεις:

1. Συστηματική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού.

Απαιτείται συνεχής ενημέρωση σχετικά με την έννοια της έμφυλης βίας και τις διαφορετικές μορφές με τις οποίες μπορεί να εκδηλωθεί. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δίνεται στις λιγότερο εμφανείς μορφές βίας, ώστε να αναγνωρίζονται συμπεριφορές ελέγχου, οικονομικής εξάρτησης, ψυχολογικής κακοποίησης, διαδικτυακής βίας και κοινωνικού αποκλεισμού.

2. Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της πρόληψης από μικρή ηλικία.

Η εκπαίδευση αναδείχθηκε ως η σημαντικότερη πρόταση των συμμετεχόντων. Η καλλιέργεια του σεβασμού, της ισότητας, της συναίνεσης και της μη ανοχής στη βία

θα πρέπει να ξεκινά από μικρή ηλικία και να ενσωματώνεται με τρόπο κατάλληλο για κάθε ηλικιακή ομάδα.

3. Υλοποίηση βιωματικών εργαστηρίων στην τοπική κοινωνία.

Η προτίμηση των συμμετεχόντων για σεμινάρια και εργαστήρια καθιστά ιδιαίτερα χρήσιμη τη συνέχιση και διεύρυνση αντίστοιχων δράσεων. Τα εργαστήρια μπορούν να περιλαμβάνουν αναγνώριση μορφών βίας, διαχείριση καταστάσεων κινδύνου, ενημέρωση για δικαιώματα και διαθέσιμες υπηρεσίες, καθώς και πρακτικές δεξιότητες υποστήριξης ενός ατόμου που βιώνει βία.

4. Ενίσχυση της ενημέρωσης για τις διαθέσιμες υπηρεσίες.

Παρότι η πλειονότητα γνωρίζει ότι μπορεί να απευθυνθεί στην Αστυνομία ή στις αρμόδιες αρχές, ένα μέρος του πληθυσμού δεν γνωρίζει πού μπορεί να αναζητήσει βοήθεια. Είναι επομένως σημαντικό να υπάρχει απλή, σαφής και εύκολα προσβάσιμη πληροφόρηση για τις διαθέσιμες κοινωνικές, συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες.

5. Ενίσχυση των τοπικών δικτύων υποστήριξης.

Η οικογένεια και οι φίλοι αποτελούν σημαντικές πηγές υποστήριξης. Παράλληλα, όμως, θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ κοινωνικών υπηρεσιών, φορέων, επαγγελματιών και οργανώσεων, ώστε να δημιουργείται ένα αποτελεσματικό δίκτυο παραπομπής και προστασίας.

6. Δράσεις ειδικά προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ακριτικών και αγροτικών περιοχών.

Η υλοποίηση δράσεων σε περιοχές εκτός του αστικού κέντρου είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς επιτρέπει την προσέγγιση πληθυσμών που ενδέχεται να έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες ή δράσεις ενημέρωσης. Η συνέχιση των παρεμβάσεων σε τοπικό επίπεδο μπορεί να συμβάλει στη μείωση των γεωγραφικών και κοινωνικών ανισοτήτων στην πρόσβαση στην ενημέρωση και την υποστήριξη.

7. Ενδυνάμωση της οικονομικής και κοινωνικής αυτονομίας.

Τα ευρήματα αναδεικνύουν τη στενή σχέση μεταξύ οικονομικής ασφάλειας, εργασίας και αίσθησης δύναμης και ανεξαρτησίας. Ως εκ τούτου, δράσεις ενδυνάμωσης θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν όχι μόνο ενημέρωση για τη βία αλλά και υποστήριξη της οικονομικής και επαγγελματικής αυτονομίας, ιδιαίτερα για άτομα που βρίσκονται σε συνθήκες εξάρτησης ή ευαλωτότητας.

8. Ενεργότερη συμμετοχή των ανδρών.

Η πρόληψη της έμφυλης βίας αποτελεί ευθύνη ολόκληρης της κοινωνίας. Η ενεργός συμμετοχή των ανδρών σε δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης μπορεί να συμβάλει στην αμφισβήτηση των έμφυλων στερεοτύπων, στην προώθηση της ισότητας και στη δημιουργία μιας κουλτούρας μη ανοχής απέναντι στη βία.

9. Μετατόπιση από την αντιμετώπιση στην πρόληψη.

Τα ευρήματα υποδεικνύουν την ανάγκη να ενισχυθούν οι προληπτικές παρεμβάσεις και να μην περιορίζεται η κοινωνική και θεσμική αντίδραση στην αντιμετώπιση ήδη εκδηλωμένων περιστατικών. Η έγκαιρη αναγνώριση συμπεριφορών κακοποίησης, η

ενημέρωση για τα δικαιώματα και η δημιουργία ασφαλών δικτύων μπορούν να λειτουργήσουν προληπτικά.

Συνολικά, η έρευνα αναδεικνύει την ανάγκη για μια ολιστική προσέγγιση της έμφυλης βίας, η οποία θα συνδυάζει την ενημέρωση, την εκπαίδευση, την πρόληψη, την κοινωνική ευαισθητοποίηση, την ενδυνάμωση και την αποτελεσματική θεσμική προστασία. Η ιδιαίτερα θετική ανταπόκριση των συμμετεχόντων στις εκπαιδευτικές δράσεις και η ισχυρή επιθυμία τους για περισσότερη ενημέρωση αποτελούν σημαντική βάση για τον σχεδιασμό μελλοντικών παρεμβάσεων.

Τέλος, τα αποτελέσματα θα πρέπει να ερμηνεύονται λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά και τη σύνθεση του συγκεκριμένου δείγματος. Η αυξημένη συμμετοχή γυναικών, η ηλικιακή κατανομή και ο τρόπος προσέγγισης των συμμετεχόντων στο πλαίσιο των δράσεων σημαίνουν ότι τα ευρήματα δεν μπορούν να γενικευθούν αυτομάτως στο σύνολο του πληθυσμού του Νομού Δράμας. Ωστόσο, παρέχουν μια σημαντική εικόνα των αντιλήψεων, των εμπειριών και των αναγκών των συμμετεχόντων και μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμη βάση για τον σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων πρόληψης, ενημέρωσης και κοινωνικής παρέμβασης.

7. Βιβλιογραφία

- Παπαδόπουλος, Α. Γ., Καπέλλα, Α., Κονδύλη, Δ., Λιναρδής, Α., Παπαδούδης, Γ., Χατζηγιάννη, Α., & Θεοφίλη, Α. (2023). *Έμφυλη βία κατά των γυναικών και άλλες μορφές διαπροσωπικής βίας στην Ελλάδα (GBV-EL): Πρώτα αποτελέσματα της έρευνας*. Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
<https://doi.org/10.17903/30971.1>
- Council of Europe. (2024). *Council of Europe gender equality strategy 2024–2029*.
- Έκθεση GREVIO 2023. (χ.χ.)
- Κέντρο Διοτίμα. (χ.χ.). <https://diotima.org.gr/orologies/>
- Ένωση Κυριών Δράμας –ΣΑΦ (χ.χ.) <https://dlu.gr/>

8. Παράρτημα

Ξεκινάμε πάντα με προφορική συγκατάθεση για τη συνέντευξη, την ηχογράφηση, την εχεμύθεια και την ανωνυμότητα του ερωτηματολογίου.

1. Τόπος Κατοικίας :
2. Ηλικία:
3. Φύλο:
4. Οικογενειακή κατάσταση (παντρεμένος/-η, άγαμος/-η, διαζευγμένος/-η, χήρος/-α κλπ.):
5. Είστε γονέας;
6. Ανήκετε σε κάποια ευάλωτη κοινωνική ομάδα; (π.χ. μονογονεϊκή οικογένεια, Ρομά, άτομο με αναπηρία)
7. Ζείτε (μόνος/οικογένεια/άλλο) :
8. Γνωρίζεται τι είναι η έμφυλη βία (ενδοοικογενειακή, ανάμεση στον άντρα και τη γυναίκα, κακοποίηση μέσα στην οικογένεια); Μπορείτε να μας πείτε τι σημαίνει; (σε περίπτωση συναισθηματικής φόρτισης επιβεβαιώνουμε το συναίσθημα και ρωτάμε αν χρειάζονται κάτι ή αν θέλουν να κάνουμε μια παύση, μετά την απάντηση τους συνεχίζουμε)
9. Γνωρίζεται μορφές έμφυλης βίας; Αν ναι, πείτε μας ποιες και τι σημαίνουν. (αν μας πει μερικές ζητάμε επεξήγηση για να αναδυθούν περαιτέρω πληροφορίες πχ. Αν αναφερθεί η σωματική βία ρωτάμε πως αισθανόσασταν ψυχολογικά;)
10. Έχετε υποστεί ποτέ κάποια μορφή έμφυλης βίας; Αν ναι, ποια μορφή και από ποιον; (σύζυγος, συνάδελφος, συγγενής)
11. Γνωρίζεται κάποιον στο περιβάλλον σας που έχει υποστεί έμφυλη βία; Αν ναι τι σχέση έχετε με αυτό το άτομο; (σύζυγος, συνάδελφος, συγγενής, άλλο)
12. Νιώθετε ότι έχετε έλεγχο στη ζωή σας; Μπορείτε να μας περιγράψετε τι σημαίνει αυτό για εσάς;
13. Έχετε κάποιον να σας υποστηρίζει συναισθηματικά αν δυσκολευτείτε να διαχειριστείτε επεισόδια βίας που τυχόν σας συμβαίνουν; Ποιος/ποια είναι αυτός/ή;
14. Έχετε κάποιον να σας υποστηρίζει πρακτικά και οικονομικά αν δυσκολευτείτε να διαχειριστείτε επεισόδια βίας που τυχόν σας συμβαίνουν; Ποιος/ποια είναι αυτός/ή; Αν όχι σε περίπτωση που υπήρχε περιστατικό από ποιον θα περιμένατε βοήθεια;
15. Πιστεύετε ότι είναι εύκολο για ένα θύμα έμφυλης βίας να μιλήσει; Αν όχι, γιατί;
16. Σε ποιον/πού θα απευθυνόσασταν αν γνωρίζατε για κάποιο περιστατικό βίας που συνέβη σε κάποιο γνωστό σας πρόσωπο ή σε εσάς;
17. Σε περίπτωση που δεχτείτε κάποια απειλή από τον/την σύντροφο που προσβάλει την αξιοπρέπεια και την ελευθερία σας, πιστεύετε ότι μπορείτε να προστατέψετε τον εαυτό σας; Τι θα κάνατε;
18. Θα θέλατε κάποια ειδική εκπαίδευση για το πώς να αντιμετωπίζετε καταστάσεις κινδύνου που τυχόν βρεθείτε να αντιμετωπίσετε μέσα στην σχέση σας;

19. Αν μπορούσατε να αλλάξετε κάτι στην κοινωνία που ζείτε για να μειωθεί η έμφυλη βία, τι θα ήταν αυτό/αυτά;
20. Έχετε γύρω σας άτομα που μπορείτε να εμπιστευθείτε σε κάθε δύσκολη στιγμή σας; Ποια είναι αυτά;
21. Συμμετέχετε σε κοινωνικές δραστηριότητες ή ομάδες (σύλλογοι, εκκλησία, εθελοντισμός); Αν ναι, σε ποιες και ποια είναι τα οφέλη που αποκομίζετε; Αν όχι, γιατί;
22. Στην κοινότητά σας θεωρείτε ότι υπάρχει η κουλτούρα της «σιωπής» για τα περιστατικά συντροφικής και οικογενειακής βίας; (Διαφορετική διατύπωση : Στην πόλη που ζείτε και γενικότερα στην κοινωνία μας θεωρείτε πως δημοσιοποιείται ή αποσιωπάται η βία;)
- 22.Α. Πού νομίζετε ότι οφείλεται αυτό;
22. Β. Πώς νομίζετε ότι μπορεί αυτό να αλλάξει; (αν η απάντηση είναι αρνητική παραλείπεται η ερώτηση)
23. Τους τελευταίους 6 μήνες, πόσο συχνά νιώσατε:
 - Άγχος ή ανησυχία για την ασφάλειά σας χωρίς προφανή λόγο, και τι παραπάνω μπορείτε να μας πείτε γι' αυτό;
 - Καθόλου---, 1 φορά τουλάχιστον κάθε μήνα---, 1 φορά τουλάχιστον κάθε εβδομάδα---, 1 φορά τουλάχιστον κάθε μέρα---
 - Θλίψη ή απογοήτευση σαν συναισθηματική κατάσταση, και τι παραπάνω μπορείτε να μας πείτε γι' αυτό;
 - Καθόλου---, 1 φορά τουλάχιστον κάθε μήνα---, 1 φορά τουλάχιστον κάθε εβδομάδα---, 1 φορά τουλάχιστον κάθε μέρα---
 - Φόβο για την ασφάλειά σας, και τι παραπάνω μπορείτε να μας πείτε γι' αυτό;
 - Καθόλου---, 1 φορά τουλάχιστον κάθε μήνα---, 1 φορά τουλάχιστον κάθε εβδομάδα---, 1 φορά τουλάχιστον κάθε μέρα---
24. Αν ναι στα παραπάνω, πώς θα θέλατε να αλλάξει αυτό στην ζωή σας;

